

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

April 2021

Letnik 6, številka 2

Iz tokratne vsebine:

**Pogovor z gospodom Rajkom
Grimšičem**

stran 6-7

**Začetek prenove vrta na gradu
Bogenšperk**

stran 12

**Dobrodelni maraton v pletenju
volnenih izdelkov**

stran 14

**Projekt Medgeneracijsko
središče Javorje**

stran 16

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla maja 2021, pričakujemo najkasneje do srede, 28. 4. 2021, na elektronski naslov uredništva: krajevenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Tulipan

Foto:

Marta Kotar

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Kriza pandemije močno zaznamuje naša življenja, srečujemo se z različnimi stiskami, problemi in ne nazadnje hitrimi prilagoditvami, ki jih od nas zahtevajo določeni ukrepi za varstvo zdravja in življenj. Pred letom dni si nismo predstavljali, da bomo vse večje krščanske, državne in kulturne praznike praznovali brez obredov in proslav. Javno življenje zamira in tudi na poslovnem področju, čeprav si tega nočemo priznati, se stvari upočasnjujejo. Kljub vsemu sem vesel, da v vseh nas obstajata zavedanje in odgovornost do drugih, ki jo kažemo s spoštovanjem varnostnih ukrepov z veliko mero potrpljenja in medsebojnim spoštovanjem. Življenje pa se ni ustavilo, ljudje smo na srečo dovolj kreativni, da v vsem tem najdemo poti, ki nam dajejo upanje.

Tudi na občini se soočamo z novimi izzivi, ki bi se v nekem bolj «normalnem» obdobju reševali veliko lažje. Ne glede na vse si prizadevamo, da projekti in delo tečejo v okviru rokov, ki smo si jih zastavili. Pri doseganju teh rokov sta ključnega pomena prav sodelovanje in pripravljenost za iskanje rešitev vseh deležnikov posameznega projekta. Primer dobre prakse takšnega sodelovanja sta dva letošnja projekta. Prvi je rekonstrukcija ceste v dolini Reka - Gozd, s katero bomo z dokončanjem skoraj 2 km dolgega cestnega odseka pridobili asfaltiran celoten odsek ceste. Drugi projekt je v zgornjem delu Preske, kjer urejamo še zadnji del ceste in bomo z asfaltno prevleko dosegli boljšo in bolj urejeno povezavo tega območja. Občanom se v okviru teh dveh projektov zahvaljujem za vso pripravljenost in sodelovanje.

V tem obdobju nadaljujemo s postopki za izgradnjo novega vrtca. Žal tu ni šlo brez zapletov. Kljub vsemu smo se na občinskem svetu odločili prijaviti projekt gradnje vrtca na razpis Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in si na ta način zagotoviti možnost dodatnega finančnega vira za gradnjo prepotrebne objekta. V tem trenutku še čakamo na rezultate razpisa. Ne glede na

Rajko Meserko, župan občine Šmartno pri Litiji

izid je potrebno nadaljevati s postopki. Pri tem pa je vsak poskus diskreditacije s kate-rekoli strani nesprejemljiv. Občina in sam kot župan si v vsem tem času prizadevamo iskati najboljše možnosti za rešitev in tako bo tudi v prihodnje.

Za odzivnost, konstruktivno sodelovanje ter za uspešno sprejeti občinski proračun se zahvaljujem vsem svetnicam in svetnikom.

V pričakovanju prvomajskih praznikov nam vsem želim vzpodbudnejšo epidemiološko sliko in s tem tudi možnosti lepšega praznovanja.

Vse dobro in srečno!

Rajko Meserko, župan

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Pred nami so prvomajski prazniki. Prazniki so priložnost, da se ponovno zavemo pomena vrednot, kot so delo, poštenje, solidarnost, svoboda, enakost, morala. Vse naštetu spremljajo tako pravice kot tudi dolžnosti. Prav je, da se zavedamo, da le-te niso samoumevne ter se je zanje potrebno truditi in boriti.

Praznujmo torej 1. maj, praznik dela. In iskrene čestitke vsem z željo, da bosta delo in solidarnost osnova našega življenja.

Rajko Meserko, župan

Stanje pitne vode v letu 2020

LETNO POROČILO O SKLADNOSTI PITNE VODE ZA JAVNE VODOVODE V OBČINI ŠMARTNO PRI LITIJ V LETU 2020, KI SO BILI V UPRAVLJANJU OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJ

V skladu s 34. členom Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) je upravljavec sistemov za oskrbo s pitno vodo dolžan najmanj enkrat letno obvestiti uporabnike o skladnosti pitne vode, ugotovljeni v okviru notranjega nadzora.

V občini Šmartno pri Litiji so bili v letu 2020 trije javni vodovodi, s katerimi je upravljala Občina Šmartno pri Litiji s posameznimi vodovodnimi odbori (Cerovica - Selšek, Zavrstnik): vodovod Cerovica - Selšek, vodovod Štangarske Poljane (ki oskrbuje Podružnično osnovno šolo Štangarske Poljane) in vodovod Zavrstnik. Skupno oskrbujejo okoli 500 prebivalcev naše občine. Na vodovodih Cerovica - Selšek in Zavrstnik je vzpostavljena kontinuirana dezinfekcija pitne vode.

V skladu z zakonodajo je na vseh omejenih vodovodih vzpostavljen notranji nadzor na osnovah HACCP sistema. Notranji (zdravstveni) nadzor na teh vodovodih je izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Oddelek za okolje in zdravje Novo mesto (v nadaljevanju NLZOH), s katerim je imela Občina Šmartno pri Litiji sklenjeno letno naročilnico, z izjemo vodovoda Zavrstnik. V sklopu notranjega nadzora je potekal tudi redni odvzem vzorcev za mikrobiološke preiskave in fizikalno-kemijske analize, katerih obseg je določen v okviru letnega plana vzorčenja. NLZOH je pripravil Poročilo o zdravstvenem nadzoru vodovodov v občini Šmartno pri Litiji v letu 2020 (za vodovoda Cerovica - Selšek in Štangarske Poljane), katerega povzetek predstavljamo v nadaljevanju.

Skupno je bilo na vodovodih odvzetih enajst vzorcev za mikrobiološke preiskave in dva vzorca za osnovne sanitarno-kemične preiskave. Rezultati laboratorijskih preiskav so prikazani v preglednici 1.

Na vseh treh vodovodih so bili vzorci vode v letu 2020 pri uporabnikih v okviru notranjega nadzora skladni s Pravilnikom o pitni vodi. Neskladni vzorci na zajetju oz. vodo hrano na vodovodih Cerovica - Selšek in Zavrstnik so bili odvzeti pred pripravo vode s kloriranjem. Pri notranjem nadzoru se je vsebnost klora na vodovodu Cerovica - Selšek gibala od 0,0 mg do 0,5 mg/l.

Skladni so bili tudi sanitarno-kemični rezultati na vodovodih Cerovica - Selšek in Štangarske Poljane. Kislost vode na vodooskrbnem sistemu Štangarske Poljane ne vpliva negativno na zdravje uporabnikov. Vzorec vode pri kovinah na tem vodovodu ne kaže bistvenih odstopanj.

V okviru državnega monitoringa je bilo na

Preglednica 1: Javni vodovodi v občini Šmartno pri Litiji, ki so v upravljanju Občine Šmartno pri Litiji in vodovodnih odborov, leto 2020; pregled mikrobioloških in kemičnih rezultatov

Vodovod	MIKROBIOLOGIJA						KEMIJA						
	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok	
Cerovica-Selšek													
zajetje – pred kl.	2	1	50	1	50	0	0	-	-	-	-	-	-
omrežje	4	4	100	0	0	0	0	1+Thm, klorit	1	100	0	0	
Štangarske Poljane													
omrežje	2	2	100	0	0	0	0		1	0	1	100	Ph
Zavrstnik													
vodohran – pred kl.	1	0	0	1	100	1	100	-	-	-	-	-	-
omrežje	2	2	100	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-
SKUPAJ	11	9		2		1			2	1	1		

Legenda: U = ustrezen, NU = neustrezen, vzrok pri MKB = število vzorcev z Escherichia coli, Thm. –Trihalometani

Preglednica 2: Pregled državnega monitoringa v letu 2020

Vodovod	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok
Cerovica-Selšek	2	1	50	1	50	koliformne bakterije, E. coli, enterokoki
Štangarske Poljane	2	0	0	2	100	Ph
Zavrstnik	2	2	100	0	0	
SKUPAJ	6	3		3		

Legenda: U = ustrezen, NU = neustrezen, vzrok: parameter neskladnosti

obrnjavanih vodovodih v letu 2020 odvzetih šest vzorcev, rezultati laboratorijskih preiskav pa so prikazani v preglednici 2.

Na vodovodu Cerovica - Selšek je bil eden izmed dveh odvzetih vzorcev iz programa državnega monitoringa pitne vode kontaminiran z E. coli (oktober 2020). Zaradi občasne prisotnosti fekalnih bakterij v omrežju tega vodovoda in ob nestalnem kloriranju vode NLZOH ocenjuje, da je bila pitna voda v letu 2020 na tem vodovodu zdravstveno neustrezna.

Sicer pa je vodovodni odbor Cerovica - Selšek ob neskladnem izvidu izvedel potrebne ukrepe: čiščenje črpališča in vodo hrano, servis klorirne naprave, razglasitev kratkotrajnega ukrepa prekuhanja pitne vode. Rezultati ponovnega vzorčenja pitne vode so bili skladni z zahtevami Pravilnika o pitni vodi.

Tanja Kepa Ferlan

POROČILO O SPREMLJANJU SKLADNOSTI IN ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE ZA LETO 2020 NA SISTEMIH OSKRBE S PITNO VODO NA OBMOČJU OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJ, KI SO V UPRAVLJANJU KSP LITIJ, D. O. O.

Javno podjetje Komunalno stanovanjsko podjetje Litija, d. o. o. (v nadaljevanju: upravljavec) zagotavlja nadzor nad skladnostjo in zdravstveno ustreznostjo pitne vode v okviru **notranjega nadzora** na vseh sistemih javne oskrbe s pitno vodo, s katerimi upravlja. Notranji nadzor je vzpostavljen na osnovah HACCP načrta, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih tveganj, ki lahko predstavljajo potencialno nevarnost za zdravje ljudi in določa izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavljanje stalnega nad-

zora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah – KKT in kontrolnih točkah – KT) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Sestavni del HACCP načrta je tudi Program odzema vzorcev pitne vode.

Poleg notranjega nadzora pa Ministrstvo za zdravje zagotavlja spremljanje pitne vode – **monitoring**, s katerim se preverja, ali pitna voda izpolnjuje zahteve Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/04, 92/06 in 25/09) (v nadaljevanju: Pravilnik o pitni vodi), zlasti zahteve za mejne vrednosti parametrov, določene v Prilogi I Pravilnika o pitni vodi. Nosilec monitoringa v letu 2020 je bil Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), izvajalec pa Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH).

Število pregledov in število odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu je prilagojeno povprečni dnevni porabi pitne vode. Storitev odzema vzorcev pitne vode in nadaljnje preiskave v okviru notranjega nadzora je v letu 2020 izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, s katerim ima upravljavec sklenjeno pogodbo.

Zdravstveno ustreznost in skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi ocenjujemo na podlagi opravljenih terenskih pregledov in meritev, mikrobioloških preiskovanj in fizikalno-kemijskih preizkušanj odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu. Navadno velja, da je oskrba s pitno vodo v večjih oskrbovalnih sistemih varnejša kot v manjših oskrbovalnih sistemih.

V splošnem ocenjujemo, da je bila oskrba s pitno vodo v letu 2020 na vseh sistemih javne oskrbe s pitno vodo v upravljanju javnega podjetja varna. Notranji nadzor je zagotavljal pravočasno odkrivanje po-

SPREMLJANJE ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE v letu 2020; notranji nadzor in monitoring Upravljavec: KSP Litija, d. o. o., območje občine Šmartno pri Litiji											
	Vodovodni sistem – Oskrbovalno območje	Distribucija vode: m ³ /dan	Število uporabnikov	Dezinfekcija	Vrsta nadzora	Mikrobiološka preizkušanja: število vzorcev				Kemijska preizkušanja: število vzorcev	
						Vsi	Neskladni	Neskladni parameter	Ukrep za odpravo neskladja	Vsi	Neskladni
1	LITJA - ŠMARTNO	1.308	8.860	plinski klor	Notranji	24	0	-	-	1	0
					Monitoring	7	0	-	-	1	0
2	PRIMSKOVO	20	260	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
					Monitoring	2	1	Clo. per,	Izpiranje cevovodov	0	0
3	DOM TISJE - VINTARJEVEC	29	321	NaOCl	Notranji	5	2	Clo. per. Ent.	Izpiranje cevovodov	1	0
					Monitoring	2	0	-	-	0	0
4	VELIKA KOSTREVNICA	105	650	NaOCl	Notranji	6	0	-	-	1	0
					Monitoring	4	0	-	-	1	0
5	GRADIŠKE LAZE	25	235	ni doziranja	Notranji	3	0	-	-	0	0
					Monitoring	2	1	koliformne bakterije	Izpiranje cevovodov	0	0
6	RAČICA - ŠTANGA	19	180	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
					Monitoring	2	0	-	-	0	0
7	LESKOVICA - VRATA	21	110	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
					Monitoring	2	0	-	-	0	0
8	VINTARJEVEC – vas	16	160	NaOCl	Notranji	5	0	-	Prekuhavanje od 26. 10. 2020 do 10. 11. 2020	1	0
					Monitoring	2	1	E. coli, enterokoki, kol. b.		0	0
9	GRILOVEC	6	40	NaOCl	Notranji	2	0	-	-	1	0
					Monitoring	0	0	-	-	0	0

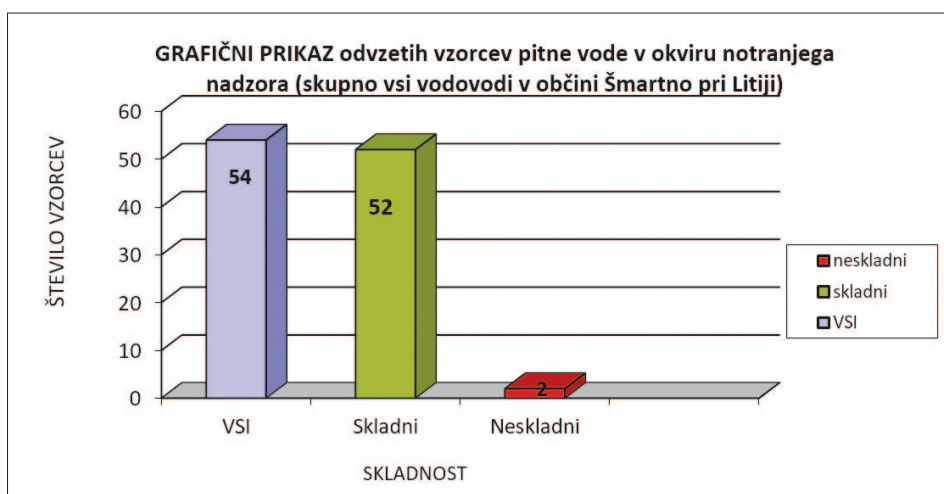
Legenda: NaOCl – natrijev hipoklorit, Kol. b. – koliformne bakterije, Clo. per. – Clostridium perfringens, Ent. – enterokoki

manjkljivosti in uspešno odpravo vzrokov za neskladja. Osnovni pogoj za varno oskrbo s pitno vodo so objekti, ki so sanitarnotehnično ustrezni. Priprava vode pred distribucijo se lahko uvede, ko se izčrpa vse ostale možnosti in v kolikor ne razpolagamo z zajetjem, ki omogoča zajem pitne vode, ki je skladna z določili Pravilnika o pitni vodi. Odprava tehničnih pomanjkljivosti, ki bi zagotavljale še večjo varnost oskrbe s pitno vodo se izvaja postopno v soglasju z lastnikom vodovodnih sistemov torej Občino Šmartno pri Litiji.

Poročilo o številu vseh odvzetih vzorcev pitne vode v okviru notranjega nadzora in monitoringa ter rezultati o skladnosti in neskladnosti s Pravilnikom o pitni vodi na preiskane parametre za posamezne sisteme za oskrbo s pitno vodo so podani v tabeli, graf pa prikazuje samo vzorce, odvzete v okviru notranjega nadzora.

Na sistemu oskrbe s pitno vodo Vintarjevec – vas je bil uveden kratkotrajni ukrep prekuhavanja pitne vode zaradi mikrobiološke neskladnosti pitne vode, ki je bila ugotovljena v okviru monitoringa. Vzrok neskladja je bila napaka na dezinfekcijski napravi. Po odpravi napake je bilo izvedeno kontrolno vzorčenje pitne vode. Rezultati preiskav so izkazovali skladnost s Pravilnikom o pitni vodi in ukrep je bil preklican. Na tem sistemu je nujna stalna dezinfekcija, kajti pitna voda je mikrobiološko neskladna že na zajetju.

Na vodovodnem sistemu Dom Tisje je

rezultat preiskave na Clostridium perfringens v vzorcu, odvzetem na uporabi, izkazoval neskladnost. Clostridium perfringens se uvršča med indikatorske parametre, in če jih najdemo samo skupaj z enterokoki brez E. coli je onesnaženje staro in urgentno manj pomembno. V konkretnem vzorcu niso bile zaznane niti E. coli niti enterokoki. Po izpiranju in dodatni dezinfekciji vodovodnega omrežja je bilo izvedeno kontrolno vzorčenje na omrežju in rezultati opravljenih mikrobioloških preskušanj so izkazovali skladnost z zahtevami Pravilnika o pitni vodi. Vzorec vode, odvzet na zajetju, torej pred pripravo, je izkazoval neskladnost na mikrobiološke parametre (enterokoki in koliformne bakterije) in posledično je stalna dezinfekcija

pitne vode na tem vodovodnem sistemu nujna.

Na vodovodnem sistemu Primskovo je vzorec pitne vode, odvzet na omrežju v okviru monitoringa, izkazoval neskladnost na Clostridium perfringens. Rezultati na ostale mikrobiološke parametre, ki se redno in občasno preiskujejo v vzorcih pitne vode, so izkazovali skladnost s Pravilnikom o pitni vodi. Upravljalavec je izvedel izpiranje in dodatno dezinfekcijo vodovodnega omrežja. Po izvedenih ukrepih je bilo izvedeno kontrolno vzorčenje in rezultati na preiskane mikrobiološke parametre, torej tudi na Clostridium perfringens, so izkazovali skladnost s Pravilnikom o pitni vodi.

KSP Litija, d. o. o.

POROČILO O KAKOVOSTI PITNE VODE NA OBMOČJU OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU ZA LETO 2020

Na območju občine Šmartno pri Litiji se uporabnike oskrbuje prek treh vodovodnih sistemov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje, in sicer Debeli Hrib, Felič Vrh in Stična.

Letni notranji nadzor je bil izveden s strani pooblaščenega izvajalca Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije.

V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuiral ustrezna zdrava pitna voda.

Na vodovodnem sistemu Felič Vrh do 29. 10. 2020 ni bila vzpostavljena priprava pitne vode s plinskim klorom, zaradi česar je bila voda brez predhodnega prekuhavanja za prehranske namene lahko škodljiva za zdravje uporabnikov. Ukrep prekuhavanja vode je bil uveden od 7. 11. 2013 do 28. 10. 2020. V vodi je bila izkazana prisotnost fekalnega onesnaženja.

Celotno letno poročilo za leto 2020, pripravljeno s strani pooblaščenega izvajalca

notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si/>, pod rubriko Kakovost pitne vode.

Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva: Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinitvi uporabe pitne vode (COVID-19), Navodila o prekuhavanju vode, Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhavanja vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

Grosuplje, februar 2021

Javno komunalno podjetje Grosuplje

Rezultati notranjega nadzora nad kakovostjo pitne vode pri uporabnikih v letu 2020										
Vodovodni sistem	količina distribuirane vode [m ³]	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE				ukrep prekuhavanja [dni]
		št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	
Debeli hrib	19.769 od tega 1.626 občina Šmartno	14	100	0	-	6	100	0	-	0
Felič vrh	2.052 od tega 859 občina Šmartno	5	60	2	EC, KB, SK22, SK37	2	100	0	-	301
Stična	650.563 od tega 101 občina Šmartno	20	100	0	-	8	100	0	-	0

Legenda:
 EC - E. coli, CP - clostridium perfringens je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna
 KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne
 SK22 - št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.
 SK37- št. kolonij pri 37 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.
 EN - enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja

Obvestilo lastnikom in lastnicam kmetijskih in gozdnih zemljišč na območju Lovske družine Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Lovska družina Šmartno pri Litiji

PRIJAVA IN UVELJAVLJANJE ODŠKODNINE ZA ŠKODO DIVJADI NA KMETIJSKIH IN GOZDNIH ZEMLJIŠČIH

V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o divjadi in lovstvu (UL RS št. 16/2004 s spremembami) obveščamo vse lastnike in lastnice kmetijskih in gozdnih površin na območju LD Šmartno pri Litiji, da je potrebno vse morebitne odškodninske zahteve, nastale od divjadi na območju LD Šmartno pri Litiji, nasloviti na upravljavca lovišča – LD Šmartno pri Litiji.

Postopek prijave škode lovski družini :

1. Oškodovanec mora škodo od lovne divjadi **pisno prijaviti lovski družini v treh dneh**, ko je škodo opazil, na naslov: **LOVSKA DRUŽINA ŠMARTNO PRI LITIJU**
Črni potok 9a
1275 Šmartno pri Litiji
 Priporočljiva je priporočena pošta in telefonsko obvestilo.

2. V **osmih dneh od prijave škode** se morata oškodovanec in upravljavec sporazumeti o višini škode.
3. Če do sporazuma ne pride, lahko oškodovanec **pisno prijavi škodo Komisiji za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah**, ki je organizirana za posamezen LUO po upravnih enotah.
4. Komisija mora škodo oceniti najpozneje v 15 dneh.
5. Če tudi na podlagi ocene komisije o višini škode ne pride do sporazuma med upravljavcem in oškodovancem, lahko oškodovanec vložiti tožbo pri pristojnem sodišču najkasneje v roku treh let od nastanka škode.

Prijava mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

Priimek in ime oškodovanca, naslov oškodovanca, številke parcel, na katerih je bila ugotovljena škoda, vrsto divjadi, ki je povzročila škodo, in vrsto škode in telefonsko številko kontaktne osebe.

Ostale zahtevane podatke (MID, številka transakcijskega računa lastnika zemljišča, davčna številka) bomo potrebovali ob sestavi cenilnega zapisnika po ogledu škode s strani Komisije za oceno škode LD Šmartno pri Litiji.

Po možnosti škodo prijavite na obrazcu: **PRIJAVA ŠKODE OD DIVJADI**.

Za vse dodatne informacije kličite: Andrej Poglajen tel. št. 040 749 247 ali Stane Smrekar tel. št. 041 683 612.

Opozorilo: Lastnik kmetijskega ali gozdnega zemljišča, ki mu je prostoživeča vrsta živali povzročila škodo, je upravičen do odškodnine le, če je na primeren način kot dober gospodar naredil vse, da bi svoje premoženje glede na objektivno možnost nastanka škode obvaroval pred nastankom škode. Pri zavarovanih vrstah živali mora upoštevati Pravilnik o primernih načinih varovanja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS 74/2005).

Pogovor z g. Rajkom Grimšičem, novim direktorjem občinske uprave

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Letos je vodenje občinske uprave Občine Šmartno pri Litiji prevzel g. Rajko Grimšič, in ker ni domačin in ga večina občank in občanov še ne pozna, smo se v uredništvu odločili, da ga povabimo k pogovoru.

G. Grimšič, dovolite mi, da se vam v imenu uredništva zahvalim, ker ste tako prijazno sprejeli naše povabilo. Kot sem omenil v uvodu, niste domačin, ste pa pred kratkim prevzeli pomembno in odgovorno funkcijo v naši občini. Prosim vas, če lahko za začetek poveste, od kod prihajate in kje ste službovali, preden vas je pot zanesla v naše kraje.

Lepo pozdravljeni. Po rodu sem Novomeščan, prihajam pa iz Ljubljane, kjer živim že več kot 14 let. Pred nastopom funkcije direktorja občinske uprave Občine Šmartno pri Litiji sem delal več let kot vodja pravne pisarne, kasneje pa kot vodja Oddelka za splošne in pravne zadeve na občinski upravi Občine Šentjernej z zelo širokim delokrogom. Iz Šentjerneja me je pot vodila v odvetniške vode, v katerih sem se srečal z različnimi pravnimi področji, med drugim tudi v postopkih, v katerih sem zastopal različne občine in Mestno občino Murska Sobota.

Ali ste morda že pred prevzemom službe direktorja občinske uprave v Šmartnem imeli stike z našo občino? Ste že kdaj prej obiskali kraje tostran Bogenšperka?

Pred prevzemom službe direktorja nisem imel neposrednih stikov z Občino Šmartno pri Litiji. Moram pa povedati, da mi ti lepi kraji niso nepoznani, saj sem jih že prej večkrat obiskal, zlasti grad Bogenšperk.

Položaj, ki ga zasedate, prinaša vrsto nalog in odgovornosti, vendar tudi številne izzive. Kaj je botrovalo vaši odločitvi, da si želite delati v Šmartnem?

Kot prvo naj povem, da sem človek, ki je vedno težil k temu, da sprejme nove izzive, saj so le-ti predpogoj rasti in razvoja posameznika. Če posameznik želi nekaj doseči oziroma se v določeni smeri razviti, je po

Rajko Grimšič

mojem mnenju nujni predpogoj sprejem novih izzivov. Po mojem videnju je občina Šmartno pri Litiji občina, ki ima resen potencial in še veliko prostora za razvoj. Sam sem še v času, ko sem delal v Šentjernej, iskal načine in poti, da sem občini in njenim občanom pomagal pri doseganju optimalnih rešitev na različnih področjih. To je bilo nekaj, kar sem v odvetništvu pogrešal. V situaciji, v kateri sem sedaj, lahko svoje znanje delim brez ovir, vežejo me le zakonski okviri, ki urejajo razmerja znotraj lokalne samouprave. V tem segmentu pa vidim sebe kot tistega, ki lahko v odnosih znotraj občinske uprave, organom občine, občankam in občanom zelo pomagam. To je bilo moje prednostno in glavno vodilo, da sem sprejel svojo odločitev in se javil na delovno mesto direktorja. Verjamem, da lahko konkretno pripomorem k razvoju in še boljšemu bivanju v občini.

Kako ste se znašli v novem kolektivu, so vas sodelavci lepo sprejeli?

Vsak začetek zahteva določeno spoznavanje in prilagajanje. Drug na drugega se moramo navaditi. Kot spremljam trend gibanja novega kolektiva, ugotavljam, da postajamo vedno bolj usklajeni. Sam sem zagovornik sodelovalnega oziroma timskega načina dela in spoznavam, da so k temu naklonjeni zaposleni v kolektivu občinske uprave. Tudi z županom zelo lepo sodelujeva, izmenjujeva znanje in izkušnje vsak s svojega področja in iščeva optimalne rešitve za naloge oziroma projekte.

Vsaka občina ima številne razvojne načrte, katerih uresničitev pa je pogojena s številnimi dejavniki, največkrat seveda z denarjem. Katere projekte bi vi ocenili kot prednostne?

V letošnjem proračunskem letu je gotovo prednostni projekt izgradnja novega vrtca. Občina je soočena s kar nekaj zu-

nanjimi enotami, kjer se izvaja vrtčevska dejavnost, obenem pa je občina soočena tudi s povečevanjem števila otrok, nekaj iz naslova povečanja natalitete in pa predvsem tudi iz naslova novih naselitev. Menim, da je zelo pomembno, da imajo otroci najboljše možne pogoje za razvoj in to gotovo zahteva izgradnjo novega vrtca. Posledično bo morala občina tudi pričeti razmišljati o sami stavbi Osnovne šole Šmartno, saj smo tudi na tem mestu že na skrajnih točkah. Prav gotovo je potrebno imeti v mislih in redno izvajati investicije tudi na področju infrastrukture, saj ima občina še zelo veliko neasfaltiranih cestnih odsekov in prav tako območij, ki še niso zadovoljivo infrastrukturno pokrita. Problem, ki ga vidim v naši občini, je ta, da je prostora za razvoj bistveno več, kot pa je sredstev zanj, zato se bo nujno potrebno redno spogledovati tudi po alternativnih sredstvih, kot so javni razpisi države. Je pa to problematika, ki nikakor ne more biti rešena iz danes na jutri, na daljši rok pa gotovo.

Tako kot vsaka občina ima tudi šmarska še veliko neizkoriščenih potencialov in možnosti za napredek. V tem kratkem času si morda še niste mogli ustvariti popolne predstave, vendar ste kot zunanji opazovalec lahko opazili marsikaj, kar domačini le redko vidimo. Katera so po vašem mnenju področja, na katerih ima občina še veliko neizkoriščenih potencialov?

Kot sem že pri prejšnjem odgovoru nakazal, je to gotovo infrastrukturna ureditev kraja, pri kateri po mojem mnenju brez sodelovanja z občani nikakor ne bo šlo, saj je v večini primerov potrebno najprej urediti stvarno-pravna razmerja med občino in občani, da se lahko prične priprava in izvedba projekta ureditve posameznega cestnega odseka. Sam zelo pozdravljam prizadevnost samih

občanov, da v naši občini zaznavajo možnost lastnega prispevka za razvoj kraja in tako sami po svojih močeh pristopijo na pomoč občini za hitrejše doseganje pozitivnih rezultatov. Iz tega je razvidno, da kraj diha in se razvija kot eno.

Če pogledamo z vidika okolice za mlade družine, bi rekel, da bi bilo lepo, če bi imela občina v centru Šmartnega otroški park za zbiranje in druženje. Za še boljši razvoj kulture bi bilo gotovo zelo dobrodošlo, da se izpelje projekt obnove in izgradnje prizidka večnamenskega kulturnega doma, saj bi bil poleg gradu Bogenšperk lahko nek simbol prepoznavnosti izven meja občine. Prav tako pa je za sam kraj tudi dobrodošel še boljši gospodarski razvoj in ureditev industrijske cone na način, da bo omogočena lažja dostopnost za podjetnike in obenem tudi prevoze. V mislih imam povečanje oziroma izboljšanje industrijske cone z vsoto potrebno infrastrukturo v kraju Šmartno, ki bo namenjena podjetnikom iz celotne občine, lahko tudi izven občinskih meja, kar bo v končni fazi lahko pomenilo tudi nova delovna mesta za naše občane.

Danes se veliko govori o razvoju turizma, ki bi lahko tudi v naših krajih ustvaril nekaj dodatnih delovnih mest. Menite, da imajo naši kraji dovolj razvito turistično infrastrukturo in ponudbo, da lahko pritegnejo večje število obiskovalcev?

Menim, da ima občina zelo dober potencial za razvoj turizma. Občina ima navzven zelo prepoznaven grad Bogenšperk z bogato kulturno zgodovino. V njem je bival in ustvarjal dve desetletji Janez Vajkard Valvasor, prav tako iz teh krajev izhaja pisatelj in slovenski dramatik Slavko Grum. Vse to privablja zunanje obiskovalce. Prav tako je to občina s hribovitim reliefom, ki omogoča različne pohode (nenazadnje tudi čez naš kraj teče Levstikova pot) in kolesarske izlete s prečudovitimi razgledi. Potenciala je po mojem mnenju veliko. Gotovo pa je še tudi prostor za sam razvoj, kot so nastanitvene kapacitete, kolesarske steze, učne pohodniške poti ipd.

Šmartno je imelo nekoč močno industrijo, od katere pa ni ostalo veliko. Kakšna je vaša vizija za razvoj podjetništva?

Za razvoj industrije je predpogoj ustrezna infrastruktura, se pravi industrijska cona. Občina jo ima, v katero pa bo gotovo potrebno vložiti še nekaj truda, da bo optimalno urejena. Govorim predvsem o cestni infrastrukturi, se pravi, da bo zagotovljen krožni promet za lažje prehajanje transportnih vozil, dokončno asfaltiranje in opremljanje. Za razvoj podjetništva je gotovo izrednega pomena to, da je na čim bolj enostaven in dostopen način omogočen tranzit za uvoz in izvoz materiala. Občina Šmartno pri Litiji je v tem delu zaradi oddaljenosti od avtoceste malce podhranjena, je pa le-to potrebno nadomestiti z boljšo in lažjo dostopnostjo po lokalnih cestah.

Pokrajina okrog Šmartnega je zelo hribovita in posejana z majhnimi vasicami, kar za seboj potegne vzdrževanje precej razvejanega cestnega omrežja in ostale infrastrukture. Nam lahko poveste, kakšna bodo v prihodnjih letih vlaganja v izboljšavo cest in kako poteka gradnja optičnega omrežja?

Kot ta razvejanost in hribovitost dajeta res nek poseben in lep izgled kraju, pa po drugi strani zahtevata konkreten napor in finančni zalogaj, da se izboljša cestno omrežje in drugo infrastrukturo v naši občini. Kar nekaj ceste, ki poteka po območju brez poselitve, je potrebno urediti, da se lahko omogoči boljšo dostopnost za le nekaj občanov. V tem delu občina teži v smeri, da bi s čim manj stroški z enako kvaliteto dosegla čim boljšo cestno opremljenost. Naši občani so v tem delu zaznali svoj možen vložek. Potrebno je izpostaviti, da občani sami poskrbijo za pripravo cestišča, se pravi spodnjega ustroja, občina pa potem poskrbi za asfaltiranje. V tem delu je bilo že pred mojim prihodom na občini sprejeto stališče, da se takšne cestne odseke obravnava prednostno, kar sam zelo pozdravljam, saj gre za delo z roko v roki za hitrejši razvoj. Občina je od nas vseh in prav je, da se nanjo tudi tako gleda in s takim odnosom tudi pristopi k njenemu razvoju. Glede cest se bo v letu 2021 izvedlo asfaltiranje dela javne poti v Bernardovcu (na območju poselitve), na območju Preske nad Kostrevnico, kjer bodo občani sami izvedli spodnji ustroj na treh odsekih cest, ter neasfaltirani del lokalne ceste v Reka - Gozdu. Prav tako imamo v planu urediti križišče javne poti Simončič-Kot in lokalne ceste Črni Potok-Simončič-Mala Goričica in s tem omogočiti šolskemu avtobusu zavijanje iz Podroj proti Vintarjvcu. V proračunu smo na postavki investicijskega vzdrževanja cest zagotovili sredstva za postavitev varovalnih ograj na območjih, kjer so najbolj potrebne, za ureditev problematičnega ovinka v Reka - Gozdu ter za ureditev odvodnjavanja v Mali Štangi. Preostanek sredstev je načrtovanih za ureditev najbolj problematičnega dela lokalne ceste, to je med Gradiškimi Lazami in Gradiščem pri Litiji.

V prihodnjih letih bo potrebno znatna sredstva namenjati tako obnovi cest kot tudi asfaltiranju makadamskih odsekov cest ter gradnji hodnikov za pešce. Glede vrstnega reda obnov ima občina izdelan načrt dolgoročne obnove cest. Ima pa obenem občina že izdelane projekte za asfaltiranje cest (Kostrevniška dolina, Sveti Anton-Obla Gorica, Ježni Vrh-Poljane, Šmartno-Stopar, Šmartno-Kantužar, Kot-Ravni Osredok-Planina, za izgradnjo pločnika po Jablaniški dolini), poleg tega pa se tudi razmišlja o pomembnosti hodnika za pešce iz Črnega Potoka proti Vintarjvcu ter prestavitvijo uvoza pri Krznarju.

Optično omrežje trenutno gradita dva izvajalca. S tem naj bi pokrili kar veliko go-

spodinjstev v občini. Prav pred dnevi je bil objavljen javni razpis za gradnjo širokopsovnega omrežja na območju belih lis, na podlagi katerega bi, če bi bil uspešno izpeljan, vsa gospodinjstva morala pridobiti možnost priključitve na hitro internetno omrežje. Ob tem naj še dodam, da dva operaterja, ki trenutno izvajata dela, gradita odprto omrežje, kar pomeni, da si občani sami lahko izberejo ponudnika. Občina na potek gradnje in same izgradnje infrastrukture nima konkretnega vpliva, saj ni ne investitor in ne upravljaavec te vrste infrastrukture. Ne glede na to pa izpostavljam, da si prizadevamo, da vsi ponudniki kar najhitreje prejmejo soglasja in dovoljenja za gradnjo na območju cest in zemljišč v lasti občine.

Morda največji projekt, o katerem se veliko govori in ga večina tudi nestrpno pričakuje, je gradnja novega vrtca. V zadnjih mesecih smo slišali kar nekaj vzpodbudnih novic. V kateri fazi je projekt in kdaj naj bi začeli za gradnjo?

Občina se je 1. 3. 2021 javila na javni razpis za sofinanciranje investicij v vrtcih, ki ga je 5. 2. 2021 objavilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Ministrstvo je pripravilo preliminarni vrstni red z ocenjeno višino dodeljenih sredstev, v katerega je vključena tudi naša občina z ocenjeno višino dodeljenih sredstev dobrih 1.100.000,00 EUR. Končna odločitev ministrstva pa bo znana v roku meseca dni. Naj dodam, da je občina 18. 2. 2021 tudi objavila javni razpis in s tem pristopila k izbiri izvajalca gradnje vrtca po dvostopenjskem ključu.

Občina planira, da bi z gradnjo pričeli konec leta oziroma v začetku prihodnjega leta, vendar je potrebno vzeti v ozir, da je pot do tam še kar dolga, ki lahko glede na današnje razmere traja dlje časa kot po navadi.

Nam lahko za konec zaupate še vaše načrte, ki jih imate kot direktor občinske uprave? Kaj je tisto, kar si najbolj želite doseči?

Moji načrti znotraj občinske uprave so strokovna podpora in pomoč pri realizaciji projektov. V sklopu vodenja občinske uprave želim graditi na kolektivnem duhu, ki bo temeljil predvsem v smeri sodelovalnega odnosa in notranjega zaupanja. Sam se zavedam, da sem v službi občank in občanov, zato je moje delo in razmišljanje usmerjeno predvsem v pomoč njim in razvoju kraja, ki sledi v smeri in volji izoblikovanega javnega interesa.

Uspešno in kakovostno zaključeni projekti, kot so vrtec, šola, kulturni dom, izboljšana cestna in druga komunalna infrastruktura, mi bodo v potrditev, da sem na pravi poti, in to je tisto, kar želim doseči.

G. Grimšič, najlepša hvala, da ste si vzeli čas za klepet z nami. V imenu uredništva vam želim obilo uspeha na zasebni in službeni poti ter lepo preživljanje časa v naših krajih.

Iz poslanskih klopi; poslanec Boris Doblekar

Avtor članka: Boris Doblekar, poslanec Državnega zbora RS

Ob 30. obletnici naše države in ljubezni, ki jo gojim do domovine in predvsem našega Srca Slovenije, želim izpostaviti posledice neenakomernega razvoja Slovenije. Skladen regionalni razvoj je bil dolga leta žal le mrtva črka na papirju, država pa se je iz leta v leto bolj centralizirala. Posledice se kažejo v polno zasedenih vlakih in dolgih kolonah vozil proti glavnemu mestu, zato neproduktivne izgube časa ljudi, ki ga preživijo v vozilih, ter predvsem v vedno manj poseljenem našem podeželju, pa tudi nenaseljenih in zaraščenih obmejnih območjih.

Poslanec Boris Doblekar

Zaradi prevelike centralizacije Slovenije žal prihaja tudi do vse večjih razlik v življenjskem standardu ljudi po določenih regijah. Vsi ljudje nimajo enakih možnosti in priložnosti za razvoj svojega talenta. Skoraj vse državne institucije so v Ljubljani, kar ima za posledico, da je okoli centra skoncentrirana glavna gospodarstva in tako tudi večina delovnih mest.

Dlje od Ljubljane ali drugih večjih mest živiš, manj možnosti je za zaposlitev in tudi delovna mesta so v povprečju slabše plačana. Posledično se mlajše generacije naseljujejo v bližini mest, prebivalstvo na podeželju se stara, kmetijska zemljišča se na območjih, ki so za obdelovanje težja, zaraščajo, podeželje se tako prazni. Žal se za podpoprečno razvita in demografsko ogrožena območja velikokrat ni našlo finančnih sredstev, medtem ko se je za enkrat bolj razvito Ljubljano ta sredstva našlo. Težko je razumeti takšen način delovanja. Zlasti evropska sredstva, ki so prvenstveno namenjena zmanjšanju razvojnih razlik med posameznimi regijami, morajo biti usmerjena v podpoprečno razvita območja. Zato se vseskozi zavzemam, da so naši kraji, ki so bili dolga leta dokaj zapostavljeni, čim večkrat omenjeni, da odločevalcem in odgovornim pridejo

v ušesa in zavest. Na temo regionalnega razvoja je bilo sprejetih veliko različnih strategij, načrtov, usmeritev in razvojnih dokumentov, a več kot očitno nič od tega ni prineslo pravih rezultatov. Če želimo ta trend premakniti, če želimo decentralizirati Slovenijo in ohraniti slovensko krajino obdelano ter posledično ohranjeno in lepo, je prav, da država spremeni usmeritev svojega delovanja. A brez dodatnih finančnih sredstev v podpoprečno razvita območja je zmanjšanje razvojnega zaostanka nemogoče.

Zato še kako pozdravljam usmeritev aktualne vlade, ki je uslišala tudi moje pogoste prošnje, da se občinam namenijo mnogo več finančnih sredstev kot doslej, ko vlade niso imele posluha za to. Znatni dvig povprečnin občinam in njihova finančna razbremenitev lani in letos je prvi večji korak tudi k razvoju podeželja. Zato ravno temu področju posvetim veliko časa pri svojem delu. Je ni razprave, v kateri ne bi poudarjal pomena decentralizacije, našega podeželja in kmetijstva ter vzpodbujal, da je potrebno veliko več kot v preteklosti narediti za slovenskega kmeta in slovensko zemljo. Z različnimi novimi ukrepi in spodbudami želimo pomagati kmetom, predvsem na hribovskih kmetijah, in vsem drugim pridelovalcem hrane ter čebelarjem.

Digitalni razvoj omogoča, da lahko danes deluješ skoraj od kjerkoli. Je pa nujno, da imaš za to zagotovljeno osnovno infrastrukturo. Tukaj ne mislim zgolj na cestno in komunalno infrastrukturo, temveč zlasti na informacijsko, ki je marsikje še preslaba, zato so nujno potrebne investicije tudi v to. Zato sem vesel, da se z veliko hitrostjo gradi optično omrežje po občini, trenutno predvsem po našem podeželju, ki je v velikem pričakovanju prihoda optičnega omrežja.

Na srečo nas je veliko takšnih, ki nam čisto bivalno okolje, zelena pokrajina in možnost pridelave lastne zelenjave na vrtu ali njivi pomenijo več kot bližina delovnega mesta ali trgovin. V zameno raje žrtvujemo svoj čas in energijo, ki jo dnevno zgublamo na poti. Veselim pa se časa, ko se bo trend selitve ljudi zaradi enakomernega razvoja Slovenije obrnil. Ko bodo ljudje spoznali, da je življenje na podeželju bistveno bolj kvalitetno. Opažam, da gre trend počasi že v to smer. Skrajni čas je, da enakomernemu razvoju celotne Slovenije namenimo več pozornosti.

Redno sodelujem z Občino, županom, Javnim zavodom Bogenšperk, gospodarstvom, krajanji. Hvala za zaupanje vsem, ki se obrnete name, da lahko pomagam po svojih močeh. Z velikim veseljem predloge in pobude prenesem naprej in uporabim v svojih razpravah ter poslanskih vprašanih ministrom. Vesel sem, da lahko sodelujem pri tektonskih spremembah toge in zaostale ureditve ter zakonodaje na področju debirokra-

tizacije, digitalizacije, demografije, skrbi za starejše, domske oskrbe, zdravstva, položaja upokojencev, mladih, delavcev, infrastrukturnih projektov, izobraževanja, kmetijstva, azilne in stanovanjske politike in mnogih drugih. Končno smo zaostriili azilno politiko in priseljevanje tujih državljanov v Slovenijo ter odpravo tako imenovanega »socialnega turizma«.

Veliko smo postorili s spremembami in dopolnitvami zakonodaje na področju pokojnin in delovnopравниh področja. Dvignili smo najnižje pokojnine, jih že dvakrat uskladili z višino rasti življenjskih stroškov. Veliko pozornosti namenjam mladim, predvsem mladim družinam in družinam z veliko otroki. Mnogo bolj kot doslej so nagajeni starši ob rojstvu otroka, poleg tega je vrtec za drugega otroka zastoj in starši bodo z bolnim otrokom v bolnišnici bivali brezplačno.

Z debirokratizacijo ustvarjamo pogoje, da bodo upravni postopki enostavnejši, bolj razumljivi in hitrejši, kar je bistveno. Po dolgih letih smo se lotili okoljske zakonodaje in s tem namenili mnogo več sredstev za urejanje vodotokov, ki povzročajo veliko škode, ko se spremenijo v hudo-urnike. Znatno več sredstev namenjam infrastrukturi, kar se pozna na vedno bolj urejenih državnih cestah. V zadnjem času je moj trud usmerjen v različne občinske projekte, kjer država že in bo tudi v prihodnje pomagala s sofinanciranjem. Načrtovani in pripravljani so tudi obiski različnih ministrov v občini s tem namenom. Na pobudo poslancev naše poslanske skupine smo poleg različnih dobrodošlih ukrepov za gasilska društva poskrbeli tudi za finančno pomoč društvom zaradi izpada prihodkov zaradi epidemije.

Želim si, da čim hitreje uspešno zajezimo epidemijo, da izjemni napor zdravstva, ukrepi in znatna finančna sredstva ne bodo več potrebni za sicer izjemno uspešno odpravljanje njenih težkih posledic na ljudeh in gospodarstvu.

Spoštujmo ukrepe in se jih poskušajmo čim bolj držati, zdravstveno stroko in osebje, ki je ključno v teh za vse nas izjemnih, nepredvidljivih časih, ki jih sedanje generacije praktično še nismo doživele. Cepimo se, ko nam dajo priložnost. To ostaja še skoraj edino upanje, da se spet vrnemo v stare tirnice našega življenja. Ostanite zdravi.

Uredništvo Krajevnih novic želi vsem občankam in občanom lepo praznovanje Dneva upora proti okupatorju in Praznika dela.

Novice iz Gimnazije Litija

Avtorji članka: Jernej Podgornik, Mitja Strmec, Maja Deniša

Na gimnaziji so začetni meseci novega koledarskega leta vedno zelo intenzivni in kljub tempu, ki ga narekuje epidemija, je tudi v letošnjem letu enako.

Debaterji Gimnazije Litija so se že v januarju udeležili kar dveh debatnih turnirjev. Na prvem slovenskem turnirju v tem koledarskem letu so sodelovali Lina Golotič, Maša Cvetežar, Lovro Klinc in Adnan Oshish. Maša in Lovro sta dosegla odlično četrto ekipno uvrstitev, uspeh je dopolnila še Maša z devetim mestom med individualnimi govorniki. Konec meseca januarja pa sta se Lovro Klinc in Maša Cvetežar udeležila Evrazijskega debatnega prvenstva, na katerem je sodelovalo 98 ekip in 400 debaterjev s celega sveta. Debatirala sta v dveh različnih ekipah. Lovro je debatiral v ekipi z debaterji iz Prve gimnazije Celje, Maša pa z ekipo, ki bo v letošnjem šolskem letu Slovenijo zastopala na svetovnem debatnem prvenstvu. Obe ekipi sta dosegli izjemen dosežek; ekipa, v kateri je debatirala Maša, je v izločevalnih debatah končala na izjemnem 13. mestu, ekipa, v kateri je debatiral Lovro, pa ravno tako na odličnem 24. mestu. Zavedamo se, da pouk pred zasloni, zaprta športna igrišča, športne dvorane in s tem povezano pomanjkanje gibanja negativno vplivajo na zdravje in telesne sposobnosti naših dijakov, zato smo poskrbeli za izpeljavo športnega dne na daljavo. Dijake smo z ustreznimi navodili in priporočili za izvajanje športa na prostem spodbudili, da izpeljejo pohod in preživijo vsaj en dan brez zaslonov. Dijaki so si po prejetih navodilih v bližini kraja bivanja izbrali izletniško točko. V primeru slabih vremenskih razmer so imeli možnost izbrati tudi dan med vikendom in na izlet povabiti tudi ostale družinske člane. Izvedbo športnega dne smo načrtovali v petek, 12. februarja 2021, ker pa se je v naše kraje vrnila zima, so lahko dijaki za izvedbo pohoda izbrali tudi dan med vikendom. Glede na odziv je športni dan na daljavo v celoti uspel. Cilji so bili po poročilih dijakov preseženi! Z uporabo ene od športnih aplikacij (Strava, Sportstracker) so zbrali

podatke o svojem podvigu (trajanje pohoda, razdaljo, premagano nadmorsko višino, število korakov) in v poročilo pripeli tudi slike. Obiskali so Svibno, Geoss, Zasavsko goro, Kum, Čemšeniško planino, Obolno, prehodili pot po obronkih Jablaniške doline in osvojili še nekaj drugih izletniških točk. Večina je po poročilih presegla predpisano trajanje izleta (dve uri in pol).

Tudi v naslednjih tednih bomo športu posvečali veliko pozornosti, da se bodo dijaki tudi z našo pomočjo in spodbudo čim prej vrnili v stanje pred epidemijo. Ne samo za učenje in ocene, poskrbeti moramo tudi za gibanje naših otrok. Vseh posledic ukrepov na zdravje in razvoj otrok ne moremo preprečiti, lahko pa jih omilimo, tudi z zavedanjem, da sta telesni in duševni razvoj otroka pomembnejša od bleščečega spričevala.

Da ne bi zapostavili kulturno-umetnostne vzgoje naših dijakov, smo se v letošnjem šolskem letu odločili ponuditi možnost ogleda predstav, tokrat v spletni različici. V kanalu spletne učilnice »Gledališče na daljavo« sproti dopolnjujemo seznam povezav na posnetke ali v živo predvajane gledališke predstave, ki jih v teh dneh nudijo slovenska gledališča. Z ogledi predstav si dijaki lahko pridobijo tudi ure iz sklopa obveznih izbirnih vsebin. Gledališko obarvano smo praznovali tudi slovenski kulturni praznik, Prešernov dan. Ob kulturnem dnevu smo si z dijaki v dogovoru z Mestnim gledališčem ljubljanskim ogledali posnetek uprizoritve gledališke predstave Prevare, v kateri je blestel danes že pokojni Gašper Tič.

Novice iz Klišeja

Avtorica članka: Erika Horvat

Prišel je mesec marec, z njim pa opomnik o enoletnem trajanju epidemije koronavirusa. Naše življenje se je popolnoma spremenilo in nas na socialni distanci združilo v boju proti virusu. V tem času smo se študentje trudili priskočiti na pomoč, kjer smo lahko.

Tako smo začeli s projektom **Učna pomoč za OŠ/SŠ**, ki nudi brezplačno učno pomoč za osnovnošolce in dijake iz lokalnega okolja. Na pomoč smo priskočili že približno 60 otrokom in mladostnikom, ki so bodisi potrebovali dodatno razlago bodisi zgolj potrditev, pozitivno besedo in s tem samo-

zavest, ki je potrebna za uspešno opravljanje šolskih obveznosti. **Naši inštruktorji so še vedno na voljo za dodatno pomoč pri usvajanju znanja v tem obdobju.** V kolikor tudi ti potrebuješ pomoč, nam na e-mail klub.klise@gmail.com napiši, kakšne vrste pomoči rabiš, v kateri razred/letnik hodiš, za kateri predmet in snov. Podali ti bomo kontakt ustreznega inštruktorja, s katerim se individualno dogovorita za nadaljnje delo. Vabljeni, da se opogumite tudi starši učencev nižjih razredov.

Kot klub pa smo se odločili, da v času razglašene epidemije nudimo vsem članom, dijakom in študentom mesečno brezplačnih **100 črno-belih ali 40 barvnih kopij**, tako da nam pošlješ gradivo na e-mail klub.klise@gmail.com, mi ti ga natisnemo in po želji vežemo in ti sporočimo, kdaj je možen prevzem v skladu z navodili preprečevanja širjenja koronavirusa. Po želji pa ti gradivo povsem brez stroškov pošljemo po pošti. In čeprav je bilo druženje prepovedano, smo našli načine, da se srečamo, čeprav le v virtualnem svetu. Tako smo se enkrat mesečno srečali na Klišejevi seji, na kateri smo med drugim evalvirali naše pretekle projekte ter načrtovali naše dogajanje v

prihodnosti. Poleg tega pa smo se ob petkih srečali še na našem Discord serverju na petkovi ligi, ko smo ob druženju igrali družabne igre. **Petkova liga** pa sedaj, ob bolj ugodni epidemiološki sliki, ponovno poteka na sedežu kluba, na Valvazorjevem trgu 8, z omejitvijo petih oseb ter z obvezno uporabo mask. V kolikor se nam želiš pridružiti, se podružiti in z nami igrati družabne igre, nam piši na e-mail klub.klise@gmail.com.

V mesecu marcu smo izvedli še drugo edicijo projekta **Zgodbarjenje** (ang. storytelling). Tokrat je z nami zgodbarila Erika, ki je predstavila svoje doživljanje dolgoročnega Erasmus+ prostovoljstva na Portugalskem otoku večne pomladi – Madeiri. Projekt Zgodbarjenje pa se bo nadaljeval še v prihodnje, naslednja edicija je že v mesecu aprilu, ko bo z nami zgodbarila Elena, mednarodna prostovoljka iz Makedonije, ki trenutno prebiva v Sloveniji. Za več informacij o dogodku spremljaj našo Facebook stran <https://www.facebook.com/klub.klise>. Poleg zgodbarjenja pa smo izvedli še **jezikovne delavnice makedonščine**, ki jih je vodila prav Elena. Naučila nas je osnov makedonskega jezika, začenši z abecedo –

cirilico, nas na zabaven način naučila pisanja in štetja ter kako se predstavimo. Na zadnji delavnici pa nam je še predstavila Makedonijo, njeno kulturo, zanimiva dejstva,

literaturo, filme in glasbo. Poleg omenjenih projektov pa smo v sodelovanju z Mladinskim centrom Litija objavili javni razpis za sofinanciranje mladinskih programov in projektov v letu 2021. Namen razpisa je spodbuditi aktivno participacijo mladih, omogočiti kakovostnejše mladinsko delo in podpreti izvedbo programov ali projektov, ki jih izvajajo mladi in zajemajo tiste vsebinske aktivnosti, ki mlade usposablja za aktivno družbeno delovanje ter prispevajo k osebnemu razvoju ustvarjalnih posameznikov in celotnega mladinskega dela.

V mesecu aprilu, ki ga zaznamuje dan Zemlje, pa imamo na sporedu trajnostni izziv #ZaZemljo, ki ga lahko opravi kdorkoli iz udobja svojega doma, vsi, ki boste sodelovali na projektu in ga boste uspešno opravili, pa boste prejeli trajnostni paketek presenečenja. Na sporedu imamo še čistilno akcijo ter okroglo mizo, na katerih bomo odprli temo energije prihodnosti in razpravljali o tem, katera vrsta elektrarn je dejansko najbolj prijazna okolju. Spremljaj naš Facebook profil <https://www.facebook.com/klise.klub> za več informacij o prihajajočih dogodkih.

Klišejeva dobrodelna štrikalnica

Avtorica članka: Erika Horvat

V Klubu litijskih in šmarskih študentov smo spletli medgeneracijsko, meddruštveno, medkrajevno in srčnosti polno dobrodelno zgodbo. S pomočjo donatorjev smo preko dobrodelne licitacije kar 150 pletenih izdelkov zbrali 1294 €. Sredstva bodo namenjena oskrbovanem Doma Tisje, ki si težje plačujejo oskrbo.

V letošnjem letu smo Klišejevci izvedli že tretjo zaporedno štrikalnico, tokrat v malo drugačni preobrazbi. Klišejeva štrikalnica je projekt medgeneracijskega sodelovanja in prenosa znanja, ki smo ga prvič izvedli januarja 2019 z varovanci Doma Tisje. Zaradi dobrega odziva smo delavnico ponovili tudi v letu 2020, ko smo se januarja zopet odpravili k njim na obisk, kjer so nas varovanke naučile novih pletilskih trikov.

V letošnjem letu pa obisk Doma Tisje žal ni bil mogoč, zato smo se odločili našo štrikalnico preleviti v dobrodelno akcijo, katere izkupiček je v zahvalo za prejšnji leti namenjen prav varovancem Doma Tisje. Poskrbeli smo za rdečo nit projekta – medgeneracijsko povezovanje in predajanje znanja o ročnih spretnostih – zato smo k sodelovanju povabili Univerzo za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno, ki pa je glas razširila med številna druga društva v regiji, s katerimi smo sodelovali v tem srčnem projektu. Mednje spadajo: Društvo upokojencev Litija, Društvo upokojencev Hrastnik, Svet za medgeneracijsko sodelovanje Občine Litija, Krajevna organizacija RK Sava, KS Gabrovka in Rokodelski center Moravče.

Poleg sodelovanja z društvi smo v našo dobrodelno štrikalnico povabili tudi nadobudne posameznike, ki so na dom prejeli paket »naredi sam«. Paketi so vsebovali volno in pletilke, za katere je poskrbela Stara šola Litija, trgovina iz druge roke, saj smo v projekt želeli vključiti tudi trajnosti razvoj in ponovno uporabo predmetov ter materiala. Da dober glas seže v deveto vas, so nam potrdili udeleženci, saj so se na štrikalnico prijavi srčni pletilci in pletilke širom

Štrikalnica predaja Domu Tisje

Štrikalnica ga. Milena in ga. Brigita

Slovenije: od Jelšan, Ljubljane, Polšnika, Litije, Save, Šmartnega pri Litiji, Gabrovke, Krke, Uršnih sel, Brežic pa vse do Maribora.

Svoje izdelke so nam tako društva kot posamezniki poslali nazaj, mi pa smo jih objavili na naši Facebook strani v obliki dobrodelne licitacije. **S pomočjo pridnih rok in srčnih ljudi smo zbrali kar 150 ročno pletenih in kvačkanih izdelkov** od šalov, rokavic, nogavic, copatov, trakov za ušesa in kap za vse generacije, igračk ter nekaj ogrlic, pulover, brezrokavnik ter par kuhinjskih prijemalk.

Licitacija je trajala 14 dni, zlicitalo pa se je 73 izdelkov. Izkupiček licitacij pa je tako kot številčna udeležba na projektu presegel vsa naša pričakovanja. **Skupaj smo zbrali kar 1294 €, ki smo jih podarili Domu Tisje za plačilo oskrbe varovancem, ki si jo sami težko privoščijo, ter za nakup opreme, ki je nujno potrebna za izvajanje terapij.** Od nelicitiranih pletenin bodo izdelki za dojenčke vključeni v nov dobrodelni projekt za študentske družine, ostale izdelke pa smo poleg izkupička podarili Domu Tisje, ki jih bo razdelil med svoje varovance.

Naš projekt je tako zaključen, ob tej priložnosti pa bi se želeli zahvaliti vsem društvom in posameznikom, ki ste sodelovali v naši dobrodelni štrikalnici. Posebna zahvala za medgeneracijsko sodelovanje gre gospe Mileni Dimec in gospodu Karlu Lemutu ter Brigiti Rozina, ki nam je pomagala na vsakem koraku naših licitacij. Prav tako hvala bivšima predsednikoma Klišēja, ki sta prav tako podprla licitacijo: Ernestu Mrzelu in Aljažu Zupanu. Za konec pa se želimo zahvaliti še Rdečemu križu Litija, ki nam je pomagal pri zbiranju donacij.

Preveč vas je, ki ste dokazali, da se skupaj da narediti več, zato vsem skupaj hvala, da ste z nami pletli to čudovito zgodbo.

Občanka Lucija Selan je prejemnica priznanja Univerze na Primorskem

Avtorica članka: Andreja Perčič

18. marca je rektorica Univerze na Primorskem prof. dr. Klavdija Kuntar virtualno nagovorila in čestitala prejemnicam in prejemnikom nagrad, priznanj in zahval, ki jih tradicionalno podeljujemo v okviru Tedna UP. Teh je bilo letos kar 28, saj so organizatorji zaradi odpovedi lanske slavnostne akademije marca lani podelili priznanja za leti 2019 in 2020. Za leto 2019 ga je prejela tudi Lucija Selan s Primoskevega, in sicer za izreden dosežek pri pripravi zaključnega dela.

Nagrada Srečko Kosovel, ki je namenjena študentom za izredne dosežke pri pripravi zaključnega dela, je Lucija Selan prejela za svojo diplomsko delo »Členitev po aktualnosti v treh izbranih slikanicah s tabujskimi temami«, ki jo je napisala pod mentorstvom izr. prof. dr. Sonje Starc.

Delo presega raven zahtev univerzitetnega študijskega programa Razredni pouk, je izraz kandidatke samostojnosti na znanstveno-raziskovalnem področju, pomeni inovativni prispevek k obravnavani stroki oz. znanosti in je metodološko ustrezno. Kandidatka raziskuje za učenje slovenščine kot materinščine v slovenski jezikoslovni literaturi še neobravnavano temo: tabuj-

ske teme v treh izbranih slikanicah in njihovo pojavljanje znotraj členitev po aktualnosti. V delu kaže svoje široko poznavanje besedilne teorije in tvorbe pomena. V razpravljanju je natančna, jasna, smiselno uporablja terminologijo, kritično in izvirno aplicira besedilno teorijo v besedilno analizo in dokazuje prentanjeno izrazno moč besedila, ki jo to dobi z izbiro besedišča in slovničnih struktur.

Lucija Selan je izjemna študentka, sedaj na magistrskem študiju, predana raziskovanju, kritična, zanesljiva, samostojna in inovativna, zato bo kot bodoča učiteljica razrednega pouka veliko doprinesla tudi v praksi na področju šolstva.

Predstavitev novosti pri oddaji zbirnih vlog za leto 2021

Avtorji članka: mag. Sonja Zidar Urbanija, Karmen Skalič Holešek, Slavko Bokal, Ana Cirar in Tomaž Močnik, vodja oddelka za kmetijsko svetovanje

Spoštovani kmetje,

izpolnjevanje zbirnih vlog bo letos potekalo od 24. februarja pa do 6. maja 2021 (redni rok), zato vas naprošamo, da se začnete telefonsko naročati po 22. februarju. **Naročila bomo sprejemali od 7. do 8. ure zjutraj in od 13. do 14. ure popoldne na tel. 01 899 50 13, 899 50 14 in 899 50 15.**

Zaradi nemotnega dela ne odlašajte z naročanjem in kličite v predvidenih terminih!

POZOR – NOVOSTI V 2021!

1. Rok za oddajo vlog za **PRENOS PLAČILNIH PRAVIC** je **28. 2. 2021**. V letošnjem letu je potrebno urediti prenos plačilnih pravic, tudi kadar gre za menjavo nosilca kmetije, torej med prejšnjim in novim nosilcem kmetije! Isto velja tudi za prenose med kmetijami. Pred tem je potrebno urediti prenos GERK-ov na UE. Na AKTRP je potrebno poslati računalniški izpis vloge, ki je tudi podpisan s strani prevzemnika in prenosnika plačilnih pravic najkasneje do 28. 2. 2021.
2. Tudi letos je potrebno urediti neuskkljene podatke v RKG na UE **vsaj en dan pred vnosom zbirne vloge** ali preveriti na <http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>, kjer lahko sami preverite, če imate napake.
3. Letošnja pomembna novost je tudi možnost pridobitve **PROIZVODNO VEZANEGA PLAČILA ZA DROBNICO**. Glavni pogoj: do podpore je upravičen nosilec, ki na dan 1. 2. 2021 redi vsaj 14 ovc/koz, starejših od 1 leta, oz. da so jagnjeta/jarila in/ali

ovni/kozli, starejša/starejši od 1 leta. Število upravičenih živali se upošteva na dan **1. 2. 2021**.

4. Vsi, ki boste v letošnjem letu oddali zahtevek za **DOBROBIT ŽIVALI (govedo, drobnica)**, morate oddati vzorce blata za **ko-prološko analizo vsaj 8 dni pred oddajo zbirne vloge!**
5. **VSTOP V UKREPE KOPOP** – če se želite na novo vključiti v kategera izmed KOPOP ukrepov, je potrebno opraviti predhodno usposabljanje, ki bo izvedeno v spletni obliki (**okvirni termini: 31. 3., 15. 4., 4. 5. 2021**). Prijave sprejemamo na KSS.

POSEBNA OBVESTILA!

Vsi, ki ste uspešno kandidirali na 1. JR 6.3 (**Pomoč za zagon dejavnosti, namenjenih razvoju majhnim kmetijam**), boste v letošnjem letu morali oddati **zahtevek v času od 15. 5. 2021 do 15. 8. 2021**. Da bomo pravočasno preverili vsa dokazila, potrebna ob oddaji zahtevka, jih prinesite v pregled takrat, ko boste imeli termin za oddajo zbirne vloge.

Zahtevke za **vračilo trošarine za energente**, ki se porabijo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije, lahko letos oddate do 30. junija na naslov: FURS, Carinski urad Ljubljana, Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana.

V letošnjem letu bodo predvidoma v spomladanskem času izvedene delavnice:

- **Prikaz rezi oz. pomlajevanje travniških sadovnjakov,**
- **Obnovimo travniške sadovnjake in pridelajmo kvalitetno jabolčno vino,**
- **Postavitev pašnikov.**

Za delavnice zbiramo prijave. Po zadostnem številu prijav bodo delavnice tudi organizirane in izvedene glede na epidemiološko stanje v državi (v živo oziroma preko spleta).

Sedaj je tudi čas za odvzem vzorcev tal, da preverite založenost tal s hranili. Na podlagi rezultatov vam izdelamo tudi gnojilni načrt.

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Izpostava Litija

Valvazorjev trg 3, 1270 LITIJA

e-mail: sonja.zurbanija@lj.kgzs.si, slavko.bokal@lj.kgzs.si, karmen.skalic-holesek@lj.kgzs.si, ana.cirar@lj.kgzs.si

tel.: 01 899 50 13, 899 50 14, 899 50 15

Šmarska tržnica

vsak petek
na Staretovem trgu
10:00 - 15:00

Občina Šmartno pri Litiji

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Šmartno

www.smartno.si
turizem@bogensperk.si
01 89 87 867

Začetek prenove vrta na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

Sredi marca so se na gradu Bogenšperk začela dela na prenovi 80 m² velikega vrta, ki je

del projekta Cvetlična kultura podeželja. Prvi korak prenove je bila odstranitev obstoječega ognjenega trna, temu pa bo sledila vzpostavitev novega oglednega vrta, garklja.

Vodilni motivi novih vrtov, ki bodo urejeni v Arboretumu Volčji Potok in na gradu Bogenšperk, bodo urejeni po cvetličnih motivih slik grofice Marije Auersperg Attems, ki je v 19. stoletju slikala rastline s svojega grajskega vrta, kasneje so se iste rastline začele saditi tudi na kmečkih vrtovih.

S projektom želimo ponuditi nove vsebine in oživiti cvetlično kulturo podeželja. Pove-

zal bo podeželsko zainteresirano javnost in strokovnjake, s katerimi bomo skupaj oživljali znanje in tradicijo okrasnih vrtov ob hišah in z njimi povezane običaje na območju LAS Srce Slovenije. Glavni cilji projekta so izboljšanje urejenosti podeželskega okolja in urbanih območij, izboljšanje biotske in krajinske raznovrstnosti, izboljšanje znanja in kompetenc podeželskih akterjev in izboljšanje socialnega kapitala.

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Razstave v galeriji gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

Preteklo leto nam je prineslo veliko izzivov, predvsem tega, kako približati kulturo v domove posameznikov. V obdobju, ko je bil grad Bogenšperk zaprt, smo za naše obiskovalce pripravili virtualno razstavo znanega slovenskega alpinista in fotografa Jake Čopa, ki je na ta način odprla vrata grajske galerije. Iskrena zahvala vsem obiskovalcem, ki ste z ogledom razstave spustili kulturo v svoje domove. Grajska galerija sedaj gosti novo razstavo z naslovom *Furmani v litijski in šmarski občini*, ki že nestrpnost čaka nove obiskovalce. Nastala je kot plod projekta slikarska pot, ki so ga v preteklem letu uspešno izvedle pridne roke Društva Lila. Vabljeni na ogled!

Anita Vozelj, Konja, akril

Priklopi se in osvoji praktično nagrado

V središču Šmartnega, natančneje pri Knjižnici Šmartno, športni Dvorani Pungrt, pri TIC-u, na Staretovem trgu in tudi na gradu Bogenšperk deluje brezplačen internet.

Priklopite se nanj in sodelujte v nagradni igri.

Sodelujete tako, da:

- se priklopite na WiFi4EU omrežje*,
- naredite posnetek zaslona (print screen), na katerem je razvidno, da je povezava vzpostavljena (primer na fotografiji),
- naredite še eno fotografijo panorame, ki jo trenutno gledate,
- obe fotografiji pošljete na rezervacije@bogensperk.si, v zadevo sporočila napišete: **WiFi**, v besedilo pripišete še vaše ime, priimek in telefonsko številko.

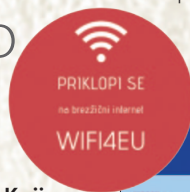
Vsak zadnji dan v mesecu bomo izžrebali 3 nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade.

* Uporaba brezplačnega omrežja je preprosta: na mobilnem telefonu poiščete omrežje

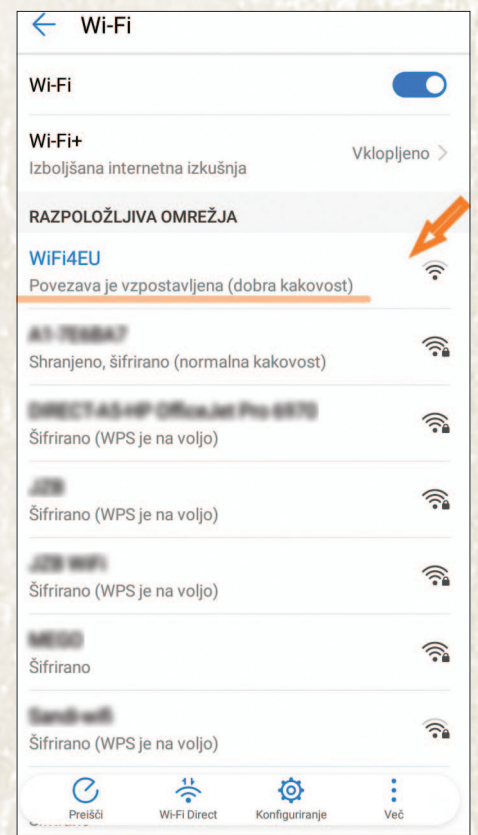
je »WiFi4EU«, ga odprete, nato nadaljujete s klikom na tipko »Vstopite«.

Več o projektu si lahko preberete na:

<https://smartno-litija.si/vzpostavitev-brezplacnega-interneta-na-javnih-mestih-v-obcini-smartno-pri-litiji/>.

Navodila

Vstopi

Pomlad na Javorski energijski in učni poti

Avtor članka: Janez Javorski

Tudi na Javorsko energijsko in učno pot nezadržno prihaja pomlad. Nekaj fotografij z Jeup. Sekcija za zelišča pri ŠD Javor upravlja in vzdržuje Jeup.

Tinktura iz brina (*Juniperus communis*)

Avtor članka: Janez Javorski

Najbolj znano je, da brinova tinktura deluje odvajalno, ker vpliva neposredno na ledvično tkivo. Uporabljamo jo pri pomanjkljivem izločanju urina, saj močno pospešuje izločanje tekočin, pri nevnetnih procesih ledvic, pri vodenici, oteklih sklepkih in revmatičnih težavah. Tinkturo iz brina uporabljamo tudi pri edemih, ki so posledica slabega krvnega obtoka.

Brinova tinktura spodbuja presnovo ter delovanje želodčnih in črevesnih mišic. Tinktura iz brina ugodno vpliva pri živčnih motnjah, ki so posledica slabe presnove, denimo razdraženosti, glavobolu, utrujenosti, slabi koncentraciji itd. Ravno zaradi ugodnega vpliva na prebavne žleze in na presnovo priporočajo uživanje tinkture iz brina in drugih pripravkov kot dodatno terapijo sladkornim bolnikom. Tinktura iz brina deluje tudi antiseptično. Ker poveča prekrvavitev trebušnih organov, pride pri ženskah do izboljšane menstruacije.

V različni literaturi je navedena tudi zunanja uporaba pri revmatičnih obolenjih v obliki masaž, kar poveča prekrvavitev tkiv in zmanjšuje bolečine. Brinove tinkture ne uporabljamo pri akutnih in kroničnih obolenjih ledvic. Prav tako moramo upoštevati, da večje količine pri daljši uporabi lahko povzročijo draženje in vnetje ledvic.

Tinktura iz brina in mazilo iz brina Janeza Javorskega ob sočasni uporabi blagodejno vplivata na vse revmatične težave. Tinktura iz brina je naraven proizvod iz sestavin, pridelanih na EKO kmetiji na Javorski energijski in učni poti, enako velja za mazilo iz brina.

Dobrodelni maraton v pletenju volnenih izdelkov

Avtorici članka: Renata Ozimek, delovna terapevtka in Alenka Rozina, delovna inštruktorica

Prenašanje ustvarjalnega znanja iz generacije v generacijo je obrodilo bogate sadove. Na pletilskih delavnicah v Domu Tisje v sodelovanju s klubom Kliše iz Šmartnega in Litije so v domu naučene spletene zanke prerasle v čudovite izdelke.

Z medgeneracijskim povezovanjem in delom na domu so svoje znanje, socialne veščine in dobrodelnost delili dobri ljudje. Mlada dekleta in fantje iz Klišaja so s svojim spletnim in uporabnim znanjem na dobrodelni licitaciji prodali veliko izdelkov, za kar smo jim neizmerno hvaležni. Vseslovenska Klišajeva štrikalnica je bila prežeta z mislijo na pomoč potrebne ljudi. Z veliko znanja, povezovanja in kreativnosti je nastala prava zakladnica odličnih ročno pletenih izdelkov. Sredstva od prodanih izdelkov so namenili stanovalcem, ki živijo v Domu Tisje. Možganska aktivnost človeka tvori um, za-

vest in misel. Z njimi organiziramo vsakdanje življenje, se odločamo in načrtujemo. Možgani so razdeljeni na dve hemisferi. Leva hemisfera skrbi za intelektualne sposobnosti, desna hemisfera izvršuje sporočila leve polovice možganov in skrbi za kreativnost. S spretnostjo pletenja in kvačkanja si pridobimo uglajene in mehke gibe rok ter tako urimo fino motoriko, s katero pripomoremo k vsestranskemu osebnostnemu razvoju.

Uporabno znanje, čas in dobro srce so nas še bolj povezali, razveselili in nam vlili novo upanje na boljše življenje v prihodnosti.

Vsem sodelujočim iskrena hvala. Ponosni smo na vse, ki se zavedate pomembnosti uporabnega znanja.

»Več znaš, več veljaš.«

Lilin vrtiljak

FEBRUAR 2021

Ker vrata našega ateljeja ostajajo zaprta, tudi mi svoja srečanja nadomeščamo z druženji na daljavo, bodisi preko video srečanj ali pa v dopisni obliki. Tako delimo svoje načrte, misli. Tako je tudi naš občni zbor Lila potekal preko spleta – dopisno. Analizirali smo delo v preteklem letu in dopolnili program za leto 2021. Rdeča nit dejavnosti bo v tem letu reka SAVA, o kateri bomo pisali, razmišljali in se je »dotikali« s čopiči, peresi ... Načrtujemo zelo pestro paleto dejavnosti, preko katerih bomo izrazili svoja doživljanja, poglede. In spet so naši člani dosegli lepe uspehe. Čestitamo Jelki Jantol, ki je na natečaju IC GEOSS dosegla 2. mesto s pesmijo Sava. Sodelovali smo tudi v pesniškem maratonu pri SAVUS-u.

V počastitev kulturnega dne smo 8. februarja pripravili spletno prireditev. V sodelovanju z JSKD IO Litija in vodjem izpostave Darkom Vidicem smo javnosti predstavili nekaj ustvarjalnosti iz literarnih

delavnic, ki jih je vodila mentorica, pesnica in pisateljica Stanka Hrastelj.

MAREC 2021

Atelje je končno odprl svoja vrata in v njem se spet počasi oživlja ustvarjalni utrip.

Ta mesec bo zaznamoval projekt Zlata paleta. Slednji poteka že 22. leto v okviru Zveze likovnih društev Slovenije. Z leti zorenja posameznikov v društvih, njihovo usmerjenostjo k izobraževanju in prizadevanjem članov strokovne komisije, ki skrbijo za kvaliteten izbor del sodelujočih avtorjev, je zveza in z njo projekt Zlata paleta dobila svoje mesto v slovenskem prostoru. Na ljubiteljsko likovno sredino slikarjev je vplivalo preteklo leto, polno strahov, izzivov in tudi pričakovanj. Zaradi koronavirusnih ukrepov je bila v letu 2020 edina razstava v okviru Zlate palete na Stari žagi, z odprtjem 24. julija.

Na letošnjo smo se Lilovci prijaviли s številnimi deli, in sicer za osnovne tehnike s sedemnajstimi deli ter za grafike z devetimi deli. Upamo, da bo letošnja izvedba razstave uspešna. Ustvarjali smo na teme: v paru, trenutek in zaporedje. Izbor likovnih del je potekal 10. 3. 2021.

Fotosekcija je v soboto, 27. 2. 2021, z mentorjem Zoranom Pozničem fotografirala reko Savo in njeno okolico. Nadaljevale se bodo

tudi delavnice kreativnega pisanja z mentorico Stanko Hrastelj. Slikarski tečaj za odrasle je potekal v četrtek, 11. 3., v prostorih društva. In še prijazno povabilo na ogled naše razstave na temo Furmani, ki je postavljena na ogled na gradu Bogenšperk.

Aleksandra Krnc

Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtorica članka: Mihaela Amršek, predsednica Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

ŠOPKI PRESENEČENJ

V mesecu marcu smo vsako leto obiskali naše člane v Domu Tisje in jim pripravili kratek kulturni program v sodelovanju z moško pevsko skupino Lipa. V letošnjem letu žal to ni bilo mogoče, vendar kljub temu nismo pozabili na naše člane, ki so varovanci Doma Tisje in enote ŠMELC v Litiji. Po predhodnem pogovoru z direktorico doma go. Cvetežar smo se dogovorili, da za vsako enoto v Domu Tisje in enoti ŠMELC v Litiji podarimo šopek cvetja in voščilo za 8. marec. Bili smo zelo dobro sprejeti in tudi varovanke so bile vesele naših šopkov. Čeprav so bili vsi šopki v vseh enotah enaki, so varovanke komentirale, da je na njihovem oddelku najlepši šopek.

Šopki vrtnic za varovanke Doma Tisje in ŠMELCA

OBVESTILA ZA MESEC MAREC IN APRIL

Zaključili smo leto 2020 in načrtovali vse dejavnosti za leto 2021 v upanju, da se bo korona kmalu poslovila, da bomo lahko na prostem uživali v spomladanskem soncu, uživali ob druženju na naših **pohodih**, na **edukativnem okrevanju**, **telovadbi in ustvarjalnih delavnicah**.

Telovadba

1. marca smo pričeli s telovadbo in jo bomo nadaljevali ob ponedeljkih v prostorih MDI na Parmovi ulici 7 v Litiji. Ker je število omejeno na 10 oseb, se je potrebno predhodno najaviti v društvu.

Pohodi

V mesecu aprilu se bomo odpravili na pohod v bližnjo okolico. Zaradi varnosti se bomo odpravili peš iz Litije ali Šmartnega, kjer prevoz z avtobusom ni potreben. Pohodi se bodo nadaljevali vsak četrtek. O tem vas bomo še naknadno obveščali v naših obvestilih in na oglasni deski društva.

Ustvarjalne delavnice

Nadaljevali bomo tudi z ustvarjalnimi delavnicami ob torkih dopoldne, na katerih se bomo družili in izdelovali izdelke, ki so ostali nedokončani v letu 2020, in ustvarili še kaj novega.

Izdelki iz gline

Ustvarjalne delavnice so se pričele 30. marca. Zaradi omejitev za prijavo pokličite v društvu.

Zdravstveno predavanje

Če bo dovoljeno druženje več kot 10 oseb, bomo v aprilu organizirali zdravstveno predavanje in vas o tem naknadno obvestili.

Edukativno okrevanje

Prvo edukativno okrevanje je predvideno 9. maja v Strunjanu (Zdravilišče Krka – hotel Talaso). 11. septembra se bomo še enkrat odpravili na morje, otok Korčula – Vela Luka. 17. oktobra pa boste lahko obiskali Krkina zdravilišča, Dolenjske in Šmarješke toplice. Da ne bo ogroženo zdravje naših članov, bomo pri vsem tem seveda upoštevali vsa varnostna priporočila in ukrepe.

Vse naše programe bomo izvajali po priporočilih NIJZ. Pri dodatnih omejitvah vse aktivnosti odpadejo.

Ne pozabite, da v društvu zagotavljamo merilne aparate in merilne lističe ter lance. Lahko nas predhodno pokličete, da vam pripravimo vse, kar potrebujete.

Našemu društvu lahko namenite del dohodnine za donacije, v letu 2021 je to 1 % ali manj, odločitev je povsem vaša. To je dohodnina, ki je obračunana državi in jo namesto državi lahko namenite društvu (obrazec dobite v društveni pisarni ali na spletu). S tem nam boste omogočili, da bo naše delovanje programsko še bogatejše. **Vsem, ki ste to že storili, se najlepše zahvaljujemo!**

V društvu smo vedno prisotni ob uradnih urah v ponedeljek in sredo **od 8.00 do 11.00**, dosegljivi smo na naših telefonih **031 777 153, 031 777 154, 01 898 15 84** in na elektronski pošti drustvo.dia.litija@siol.net. Ob ostalih dnevih pa nas lahko pokličete na številko 031 777 154.

Zaradi plačila članarine (13,00 EUR) v trenutni situaciji ni nujno, da se zglasite v društvu, lahko jo nakažete tudi na TRR SI56 0311 0100 0021 983. Ne pozabite pripisati imena, za koga nakazujete.

Projekt Medgeneracijsko središče Javorje

Avtor članka: Kulturno društvo Javorje

Kulturno društvo Javorje se je skupaj z Občino Šmartno pri Litiji in partnerjem v projektu Rise Šmartno Litija, z. b. o. prijavilo na 1. Javni poziv za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja na območju občin Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica, Moravče in Šmartno pri Litiji v letu 2020, za sklad EKSRP s projektom Medgeneracijsko središče Javorje (MSJ). Deloval bo kot vaško večgeneracijsko povezovalno središče za boljše družbeno, kulturno in gospodarsko življenje na vasi. Projekt je bil s strani LAS Srce Slovenije odobren. Dosegel je zelo visoko število točk. Zdaj je v fazi obravnave in potrditve na Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Projekt se bo izvajal v dveh fazah. V prvi se bodo izvedla obnovitvena dela na objektu nekdanje podružnične šole v Javorju. Cilj je ponovna vzpostavitev funkcionalnosti objekta. V drugi fazi pa se bodo izvajale aktivnosti na področju medgeneracijskega sodelovanja, kot so delavnice, predavanja, izobraževanja in druženje, prenos znanja starejših na mlajše in obratno, aktivnosti, ki bodo doprinesle k boljši socializaciji starejših, krepitvi kulturne identitete in pripadnosti vaškemu okolju.

Razlogi za operacijo so naslednji: na voljo je propadajoči objekt nekdanje podružnične šole. Po obnovi bo dostopen in dosegljiv za storitve in programe za uporabnike vseh generacij, v njihovem

lokalnem okolju, z namenom dviga življenjske ravni, posebej najranljivejših skupin. KD Javorje bo upravljalec objekta in bo poskrbelo za kakovostne vsebine in dejavnosti. Z različnimi delavnicami se bo spodbujalo kvalitetne medčloveške odnose, medgeneracijsko solidarnost in sožitje, kar je pogoj za zdrav razvoj družbe.

Cilji operacije so: aktivacija potencialov ranljivih skupin in druge zainteresirane javnosti, da Javorje (p)ostane kraj, v katerem se bo dogajalo, da bodo mladi radi ostali v domačem kraju in si tam ustvarili družine. Z ostajanjem mladih v kraju se hkrati dvigne izobrazbena raven in tako tudi zviša nivo kvalitete življenja na podeželju in podeželje (p)ostane vitalno.

Projekt MSJ predstavlja nekakšen test realnih potreb lokalnega okolja. Ob podpori Zavoda Oreli s Kamnika bo KD Javorje izobrazilo kader, ki bo ustrezno usposobljen za samostojno izvajanje modela MSJ. Snovanje novih vezi bo vzpodbudilo razvoj novih vsebin, kar bo zagotavljalo nadaljevanje programov MSJ tudi po zaključku projekta. Načrtovana je nadgradnja vzpostavljenega MSJ s programom Dnevno aktivnega varstvenega centra za starejše. Na daljši rok, ko bo tudi zakonodaja temu bolj naklonjena, morda pride v poštev tudi možnost vzpostavitve stanovanjske skupine za šest starejših oz. invalidnih oseb. Tako bo objekt v trajni rabi za skupno dobro krajanov in širšega območja, ki naj bi bil finančno neodvisen od tuje pomoči. Vsebina in zasnova projekta posledično nudi tudi možnost kakšne zaposlitve.

Evropa podpira takšne projekte na podeželju. Tako bo projekt v skupni vrednosti 67.508,56 € sofinanciran s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v višini 39.932,28 €. Občina Šmartno pri Litiji s podporo temu projektu doprinese h gospodarnemu ravnanju z nepremičnino v njeni lasti, krajanom pa bo nekoč pomemben javni objekt ponovno vrnjen v uporabo.

Poklon spominu na očeta naroda, dr. Jožeta Pučnika

Avtor članka: Boris Doblekar, predsednik Območnega združenja Litija, Šmartno pri Litiji, Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve

Delegacija Združenja VSO je v četrtek, 4. marca, obiskala kraje, kjer je živel dr. Jože Pučnik. »Motor slovenske osamosvojitve« se je rodil 9. marca 1932 v vasi Črešnjevci pri Slovenski Bistrici. Dr. Jože Pučnik je združil takratne opozicijske stranke v koalicijo DEMOS, ki je aprila 1990 zmagala na prvih večstrankarskih volitvah po drugi svetovni

Oče naroda, dr. Jože Pučnik

vojni. Demos je imel v programu demokratizacijo in osamosvojitve Slovenije, kar mu je tudi uspelo.

Generalna sekretarka Združenja VSO Simona Pavlič je v spomin na obletnico rojstva dr. Jožeta Pučnika na njegov grob položila cvetje. Spominske počastitve ene ključnih oseb slovenske osamosvojitve sta se udeležila tudi praporščaka Združenja VSO.

Spomin na dr. Jožeta Pučnika

Jože Pučnik na dan PLEBISCITA, pred dobrimi 30 leti, 23. 12. 1990: »Jugoslavije ni več, Jugoslavije ni več! Gre za Slovenijo! Za Slovenijo pa gre zato, ker je slovenska politika dobila ukaz slovenskih volivcev!«

»Ohranimo ga v večnem spominu. Slava mu!«

Želimo vam zdravje in vse dobro.

Zahvala krajanom in donatorjem

Avtor članka: PGD Šmartno pri Litiji

Spoštovane Šmarčanke in Šmarčani, spoštovani donatorji!

Lansko leto nam je postreglo z mnogo novostmi in spremembami. Tu mislimo predvsem na spremembe v zvezi z epidemijo in različnimi omejitvami ter ukrepi za zajezitev širjenja virusa.

Tudi pri delu našega društva in gasilski službi na splošno smo občutili spremembe in drugačne režime dela. Kljub čudnim, težkim, nepredvidljivim časom smo se morali prilagoditi na spremembe in smo kljub virusu morali nekako nadaljevati z delom ter spoštovanjem, negovanjem naše tradicije, našega poslanstva. Zavedamo se, da smo tisti, ki moramo ne glede na razmere skrbeti za varnost kraja, krajanov in pomagati vsem, ki potrebujejo našo pomoč.

Menimo, da nam je uspelo v arhive zapisati še eno uspešno leto. Kot vse druge aktivnosti društva smo morali v preteklem letu prilagoditi tudi razdeljevanje koledarjev. Glede na takratne razmere tradicionalnih voščil »od vrat do vrat« nismo izvajali, ker, kot tedaj, še vedno želimo, da bi naši člani in seveda tudi vsi vi čim dlje ostali zdravi. Koledarje smo vam dostavili »brezstično« in glede na vaše odzive ugotova-

vljamo, da ste jih v veliki večini tudi prejeli. Nad uspehom tokratnega prilagojenega razdeljevanja smo zelo pozitivno presenečeni. Na tem mestu zato tudi zahvala vsem krajanom in donatorjem, ki ste nam namenili prispevek in tako omogočili lažje delovanje in doseganje zastavljenih ciljev. Vašo pomoč bomo glede na naše obveze in plane še kako potrebovali.

V tem kratkem času smo del prispevkov že namenili za zamenjavo dotrajane in nakup druge potrebne opreme za naše delovanje. Nekaj že nabavljene opreme, ki smo jo naložili na novo logistično prikolico, si lahko ogledate na spodnji fotografiji, preostala sredstva pa bomo namenili za doseganje novih ciljev in izzivov. V prihodnjih dveh letih naše društvo namreč čaka obvezna zakonsko določena nabava novega kombiniranega vozila, gradbeno dovoljenje za novi gasilski dom pa tudi še ni poteklo.

Vsem krajkankam in krajanom, ki ste nam ob prejemu koledarja namenili prispevke, ter seveda vsem donatorjem, ki ste navedeni v pasici koledarja, se iz srca zahvaljujemo in se seveda priporočamo tudi v prihodnje.

Vsem skupaj želimo, da boste še naprej tako dobri podporniki našega društva in da predvsem ostanete zdravi. Gasilci PGD Šmartno pri Litiji za vse nas ostajamo v pripravljenosti, z vašo pomočjo in prispevki pa tudi boljše opremljeni. Najlepša hvala in NA POMOČ!

Obvestila MDI Litija - Šmartno

LETOVANJE

V letu 2021 bomo po dogovoru z agencijo Travel Tilago (lastnik Lovre Gačina) letovali v Bolu na otoku Brač, v hotelu Bonaca ***, od **1. 9. do 8. 9. 2021**. Cena na osebo: 490,00 EUR, za nečlane 510,00 EUR. Vse sobe so klimatizirane in imajo balkon. Ob paviljonu se nahaja zunanji bazen s sladko vodo. Letovišče se nahaja v bližini plaže. Deset minut hoje je oddaljena peščena plaža Zlatni rat, ki je svojevrsten fenomen, saj menja obliko glede na smer vetra.

Storitev vključuje:

- avtobusni prevoz Litija–Bol–Litija,
- 7 x ALL INCLUSIVE: samopostrežni zajtrk, kosilo in večerjo, popoldansko kavo, domače brezalkoholne in alkoholne pijače v all inclusive baru od 10.00 do 24.00 in v restavraciji ob obrokih, predstavnika, ki bo skrbel za jutranjo telovadbo, animacijo, športne aktivnosti, coris zavarovanje in odpovedni riziko. Ta velja za primer smrti, nesreče ali nepričakovanega poslabšanja zdravstvenega stanja, hujše nesreče ali smrti ožjih svojcev, kar zavarovancu onemogoča potovanje. Oseba o tem prinese potrdilo zdravnika specialista ali dokazilo pristojne institucije.

Prijave zbiramo v društveni pisarni. Ob prijavi sporočite, s kom boste bivali v sobi. Doplačilo za enoposteljno sobo znaša 130,00 EUR. Akontacijo v višini 100 EUR na osebo zbiramo v društveni pisarni. V primeru, da letovanje ne bo izvedljivo, vam bomo vrnilo celotno kupnino. Vsi invalidi s sabo vzemite člansko izkaznico. Za letovanje v začetku junija na Dugem otoku, ki smo ga izvedli že nekaj let, se še nismo dokončno dogovorili. Obstaja velika možnost, da bo tudi letos izvedeno, če bo epidemiološka situacija to dopuščala. O tem bomo člane pravočasno obvestili.

PARKIRANJE OB NOVEM DOMU INVALIDIDOV

Po dogovoru in nasvetu Medobčinskega redarstva, ki deluje v sklopu Skupne občinske uprave občin Dol pri Ljubljani, Litija, Šmartno pri Litiji in Šentrupert, je parkirišče ob novem domu invalidov namenjeno invalidom in članom društva. Dovoljeno ga je uporabljati z veljavnimi članskimi izkaznicami društva. Izkaznica rednih članov ali podpornih članov mora biti nameščena na vidnem mestu na armaturi pri volanu.

LETOVANJE V JUNIJU

Agencija Travel Tilago, d. o. o. (Lovre Gačina) nas je obvestila, da zaradi zasedenosti njihovih zmogljivosti v Luki na Dugem otoku letos v juniju ne bomo mogli letovati pri njih. Ponudili so nam možnost letovanja v Rovinju, hotel Villas – Rubin ***, od **2. 6. do 6. 6. 2021**.

Letovanje vsebuje:

- 4 nočitve v dvoposteljni sobi,
- 4 polpenzione (samopostrežni zajtrk in večerja),
- vodiča animatorja,
- prevoz Litija–Rovinj–Litija,
- uporabo kompleksa bazenov in športnih igrišč.

Za doplačilo so možni izleti – po dogovoru. Cena na osebo je 179 EUR, doplačilo: turistična taksa, enoposteljna soba 50 EUR.

LETOVANJE NA BRAČU

Zaradi velikega zanimanja za letovanje v Bolu na Braču od 1. 9. do 8. 9. 2021 smo pri agenciji uspeli zagotoviti dodatno število udeležencev. Do 5. 3. 2021 smo namreč prejeli že 98 prijav. Vse, ki še razmišljate o udeležbi, obveščamo, da smo se z agencijo Travel Tilago dogovorili za rezervacijo še 50 mest.

TURISTIČNA TAKSA NA HRVAŠKEM (ZA INVALIDE)

Na Hrvaškem je 7. 4. 2020 začel veljati nov Zakon o turistični taksi. Po njem je plačila oproščena le oseba s telesno okvaro nad 70 % in njen spremljevalec. Kot dokazilo velja

odločba ZPIZ Slovenije. Invalidska izkaznica društva invalidov ne velja več kot dokazilo za oprostitev.

MERJENJE KRVNEGA SLADKORJA, HOLESTEROLA IN TRIGLICERIDOV

Obveščamo, da društvo diabetikov izvaja po ustaljenem urniku meritve krvnega sladkorja, holesterola in trigliceridov. Naslednje merjenje bo 7. 4. 2021 od 8. do 10. ure.

Obveščamo člane društva, da nam je darovalec doniral nov invalidski električni voziček za odrasle osebe. Predali ga bomo v brezplačno uporabo invalidu, ki ga rabi. Več informacij dobite v pisarni društva ali po telefonu 041 436 655.

Miro Vidic

REKREACIJA IN ŠPORT V ČASU COVIDA

Nehote si postavljamo vprašanje, kaj šport pomeni invalidom. Zdrav način življenja lahko človeku omogoča le gibanje, gibanje in še enkrat gibanje. Pametni telefoni, tablični računalniki, televizijski ekrani gibanja ne morejo nadomestiti, nasprotno, povzročajo veliko škodo. Leto, ki je za nami, nam je prineslo dobre in slabe dogodke, pa vendar pozabimo na slabe in ohranimo samo lepe spomine. Pri MDI Litija in Šmartno ozaveščamo in spodbujamo naše člane, da z gibanjem pripomorejo k boljšemu, zdravemu in aktivnemu življenju. V ta namen se izvajajo športne aktivnosti na nivoju rekreacije, nadgradnja le-te pa je tekmovalni šport. Tako kot vsako leto smo se tudi pred dnevi sestali vodje vseh sedmih športnih panog (balinanje, šah, pikado, kegljanje, ribolov, namizni tenis in streljanje). Ugotovili smo, da nam je pandemija COVIDA preprečila izvedbo kar nekaj rekreativnih dejavnosti in tekmovalj. V vseh športnih panogah je bilo izvedeno območno tekmovalje, državno prvenstvo invalidov Slovenije pa le v balinanju (ženska ekipa je zasedla 4. mesto), kegljanju (Marija Molka, 4. mesto) in namiznem tenisu (Tonček Ribič, 2. mesto). Končna ugotovitev vseh navzočih je bila, da pri nekaterih panogah primanjkuje igralcev.

V naše vrste vabimo vse občane litijske in šmarske občine, invalide in neinvalidne –

imeli se bomo lepo, pa še poskrbeli bomo za svoje zdravje.

Vsi, ki se nam želite pridružiti, se oglasite v naših društvenih prostorih, kjer boste dobili vse informacije. Članom društva sporočamo tudi, da smo 17. 3. 2021 začeli s skupnimi pohodi s člani društva diabetikov. Tudi v bodoče bodo pohodi vsak četrtek.

Ana Mohar, vodja športnih sekcij

ZELENI INVAL JE PRIDOBIL TUDI STATUS INVALIDSKEGA PODJETJA

Invalidsko podjetje Zeleni inval IP, d. o. o. je društvo invalidov ustanovilo oktobra 2019. Od ustanovitve je invalidsko podjetje

tje delovalo kot »običajen« d. o. o. V tem času si je s solidnostjo delovanja pridobilo tudi priznanje A+, kar potrjuje, da je poslovni subjekt uvrščen v skupino podjetij z najboljšo bonitetno oceno v Sloveniji. Vse od ustanovitve smo si prizadevali pridobiti status invalidskega podjetja, s katerim bi si razširili obseg pravic in subvencij države. Z odločbo vlade z dne 8. 1. 2021 je bila naša vloga pozitivno rešena. S tem smo pridobili tudi pogoje, da lahko z delodajalci, ki zaposlujejo premajhno število invalidov, s poslovnim sodelovanjem z nami prihranijo obveznost plačevanja v fond za spodbujanje zaposlovanja invalidov. Vse delo-

dajalce, ki zaposlujejo nad 20 delavcev in nimajo zaposlenega ustreznega števila invalidov, vabimo k sodelovanju. Za podrobnejšo obrazložitev smo vam na voljo vsak dan med 8. in 14. uro na sedežu podjetja, Parmova 7, v Litiji po telefonu 031 491 462 ali po elektronskem naslovu drustvo.inv.litija@siol.net.

Mojca Bajc

ZAHVALA

Zahvaljujemo se svojcem pokojnega Antona Janežiča za odločitev, da namesto rož in sveč darovalci namenijo donacijo društvu invalidov.

Letno poročilo KŠD Velika Štanga za leto 2020

Avtor članka: Marjan Lukančič, predsednik društva

Kulturno športno društvo Velika Štanga je bilo v letu 2020 zaradi koronavirusa malo manj aktivno, vendar smo vseeno nekaj postorili v Športnem parku KOMUN. V mesecu februarju smo v skladiščne prostore namestili štiri metre regalov za potrebe skladiščenja, odstranili staro talno oblogo v brunarici na balinišču, pridobili dva rabljena pulta iz nerjavečega jekla in pripravili električni drog za brunarico ob nogome-

tnem igrišču. Nabavili smo keramiko, kupili stenske in stropne obloge ter ulili nov betonski tlak v brunarici. 28. 2. 2020 smo imeli občni zbor društva.

Za materinski dan so članice društva v sodelovanju s štangarskimi otroki priredile v kulturnem domu kulturno srečanje. V kontejnerju smo namestili lesne obloge, položila se je keramika (Matej Marn). Nogometiški so prepleskali kiosk in pripravili postavitve novega električnega droga.

Maja se je pričela OBRL v balinanju, junija OLMN liga v nogometu, namestil se je nov električni drog z lučjo na brunarici. Junija smo se na povabilo balinarskega društva Budničar iz Količevega udeležili turnirja 16 ekip, na katerem smo osvojili odlično 6. mesto. Pridobili smo šest železnih drogov za potrebe na nogometnem igrišču – 150 €. Julija smo gostili zaključni turnir OBRL v balinanju, na katerem je zmagala ekipa ŠD Golišče, drugo in tretje mesto sta dosegli ekipi Velike Štange 1 in 2. Najboljši bližalec je postal Damjan Kastelic. Zmagovalec

OBRL za sezono 2019/2020 je ekipa ŠD Golišče, drugo mesto je pripadlo ekipi Velike Štange 1, tretje ekipi DU Jevnica, četrto MDI Litija 1, peto Velike Štange 2 in šesto MDI Litija 2.

Pridobili smo les za novo ograjo na nogometnem igrišču, za potrebe društva smo kupili rabljeni pult iz nerjavečega jekla – 60 €. Betonirali so se podstavki za ograjo na nogometnem igrišču, čez nekaj dni smo namestili še leseni del ograje, ki daje lep videz samemu športnemu parku KOMUN.

Septembra smo priredili tradicionalni Antonov turnir v balinanju, že 7. po vrsti, na katerem je zmagala ekipa ŠD Golišče. Druga je bila ekipa Velike Štange 1, tretja MDI Litija 2 in četrta ekipa Velike Štange 2.

V tem letu smo posadili štiri češnje, ki bodo delale družbo že obstoječim, saj je naš kraj že od nekdaj znan po teh slastnih sadežih.

Vsled vsem težavam z že znanim koronavirusom smo kar nekaj postorili in upamo lahko le na boljše čase.

Lep kulturno-športni pozdrav iz Velike Štange.

Postni gost v Šmartnem

Avtor članka: Uroš Pušnik

Letošnji gost v postnem času, ko se verni pripravljamo na največji krščanski praznik, je bil dolgoletni šmarski župnik g. Marjan Lampret, ki nas je obiskal v nedeljo, 7. marca.

Maševal je v Šmartnem tako ob 7.00 kot ob 10.00, vmes pa tudi ob 8.30 v Javorju. Kot pravi, se v teh koronačasih marsikdo sprašuje, zakaj nas je dohitela ta »Božja štrafun-ga«? Dolgo smo namreč ljudje govorili, da tako več ne bo moglo iti ... Doletelo nas je veliko hudega, doživeli smo veliko preizkušenj in žal je prišlo tudi do veliko žrtev. Zato je ob vsem tem pomembno in kar šteje, da se zahvaljujemo vsak dan posebej za življenje. Pomembno vodilo v življenju sta nam tudi dve tabli z božjimi zapovedmi; na prvi so zapisane tri, ki predstavljajo odnos do Boga, na drugi pa jih je sedem, ki govorijo

o zapovedih v odnosu do bližnjega. Dejstvo pa je, da, kdor ima vero in izpolnjuje prve tri, nima problema z ostalimi sedmimi zapovedmi.

Zbrano verno ljudstvo, kolikor se ga lahko zbere v cerkvah v teh koronačasih, je dobilo veliko iztočnic za razmišljanje o vsakdanjem življenju in delu tod v dolini šmarski. Pridigar se je spraševal »kje so ta pobožni farani«, ki so v času njegovega 10-letnega službovanja tu gladili pragove cerkvenih vhodov in delali

takratno občestvo živo. Našli smo se v primerjavi s preprosto dnevno molitvijo Judov, ko so prišli iz egiptovskega suženjstva v Palestino ... Žal ne v najboljši luči ...

Zato naj vsem nam ta čas pred veliko nočjo pomaga k treznemu, odgovornemu in pozitivnemu razmišljanju, ter da bodo naša dejanja strpna in prava, da nas vrnejo nazaj na pravo pot v dobrobit vseh nas. Le tako bomo lahko z Judi rekli: »O Bog, kako si dober, ker si nam dal to deželo!«

Izkušnje, pridobljene z ustanovitvijo RISE-ja, predstavljene na zaključni konferenci projekta P-IRIS

Avtorica članka: Tina Letič

Partnerji projekta P-Iris so 10. in 11. februarja 2021 organizirali dvodnevni spletni zaključni dogodek. Prvi dan, 10. februarja, je potekala spletna delavnica o pametnih skupnostih in vaseh, inovacijskih mrežah in živih laboratorijih. Na spletni delavnici so bile predstavljene dobre prakse s poudarkom na prebivalcih podeželskih območij in njihovi vlogi pri inovacijah z Norveške. Predstavitve so s svojimi izkušnjami pri spodbujanju inovacij na podeželju komentirali tudi predstavnik inovacijske mreže iz Slovenije (Matija Matičič, KIKštarter), predstavnik raziskovalne ustanove iz Hrvaške (doc. dr. sc. Saša Čegar, Ekonomska fakulteta, Univerza v Rijeki) ter organ upravljanja iz Španije (Ricardo Pizarro Villanueva, Društvo za razvoj province Burgos). Vsem je bilo skupno mišljenje, da je sodelovanje ključnega pomena za uspešno izvajanje inovacij. Ne samo sodelovanje med občino in njenimi prebivalci, ampak tudi med različnimi občinami, saj se preveč osredotoča na to, kje ležijo meje.

Drugi dan, 11. februarja, pa je potekala **zaključna konferenca evropskega projekta P-IRIS**, ki je bila zadnji tematski in promocijski dogodek, ki je služil za predstavitev dosežkov štiriletnega dela partnerjev. Konferenca je dala priložnost za odprto razpravo o tem, kako lahko izkušnje, pridobljene pri izvajanju projekta P-IRIS, koristijo organom upravljanja v partnerskih regijah za izboljšanje inovacijskih sistemov na podeželju.

Ena od tem, ki je bila v projektu P-IRIS zelo pomembna, so **coworking prostori**. Temu so se posvečali partnerji v kar treh partnerskih regijah. Tudi v Sloveniji, kjer smo v Litiji in Šmartnem pri Litiji združili moči, znanje in kompetence ter z lokalno iniciativo in občinama Šmartno pri Litiji in Litija odprli nove **coworking prostore RISE**. **Razvojni center Srca Slovenije** je na mednarodni razpis Interreg Europe uspešno prijavil pilotne aktivnosti, v okviru katerih so bile v Podjetniškem RISE Šmartno Litija uporabnikom na voljo **različne podjetniške vsebine, možnosti za izobraževanje, sodelovanja z različnimi strokovnjaki ter priložnosti dela s sodobno opremo**. Uporabnikom so tako na voljo 3D-tiskalnik, CNC laserski rezalnik in gravirnik, CNC rezkar ter program CorelDRAW, ki ponuja različne možnosti vektorskega risanja in dizajniranja. Za vse znanja željne so bile v zadnjem letu izvedene tri delavnice z uspešnimi slovenskimi podjetniki (Nastja Kramer – Malinca, Andraž Gavez – Moja Čokolada, Tilen Travnik – D.Labs) ter sklop desetih delavnic Sandbox, namenjenih vsem posameznikom s poslovno idejo in željo, da jo razvijejo do prototipa. Vse delavnice so bile odlično obiskane, udeleženci pa na delavnice niso prišli le iz občin Litija in Šmartno pri Litiji temveč tudi iz Velenja, Maribora in Logatca. Delavnice niso bile le vir znanja, temveč tudi **vir navdih** za podjetnike, ki so se jih udeležili. Kaja Bučar, ki kot oblikovalka deluje pod znam-

ko Kaja Kreativna, je udeležbo na delavnicah odlično izkoristila za navezovanje stikov ter nove poslovne priložnosti. Povezala se je z Matejo Boldin Zevnik (Big M Marketing), ki je vodila delavnice Sandbox, in skupaj sta poskrbeli za novo kampanjo Športnega društva GIB iz Ljubljane. Mateja pa je prepoznala tudi željo po dodatnem izobraževanju ter samostojno izvedla več delavnic, na katerih je z udeleženci delila svoje znanje in bogate marketinške izkušnje.

Danijel Bertović (PINS, Hrvaška) je predstavil glavna odkritja o podeželskih coworking prostorih iz Hrvaške, Finske in Slovenije. K predstavitvi je s svojimi izkušnjami pri izvajanju pilotnih aktivnosti ter delovanju Podjetniškega RISE prispeval tudi **Razvojni center Srca Slovenije**. Vsem trem partnerjem, ki so se v okviru projekta P-IRIS osredotočali na delovanje coworking prostorov v podeželskih okoljih, je skupna ugotovitev, da se podeželski coworking prostori razlikujejo od mestnih v motivaciji posameznikov za uporabo coworking prostorov. **Podeželski coworking prostori se v glavnem uporabljajo za mreženje, druženje in izobraževanje podjetnikov, manj pa za tradicionalna dela na daljavo**, da bi se izognili poti na delo. Podeželski coworking prostori se pogosto uporabljajo tudi kot večnamen-

ski prostori v kombinaciji z drugimi dejavnostmi, kot so kavarna, spletna tržnica, pop-up trgovina ..., medtem ko se urbani coworking prostori uporabljajo predvsem kot pisarniški prostori.

Preostanek konference je bil namenjen **dokumentu o stališčih P-IRIS** za izboljšanje inovacijskih sistemov na podeželju s pomočjo profesionalizacije aktivnosti mreženja in uporabe inovacijskih orodij. Lars Hustveit, vodja projekta P-IRIS, je stališče in priporočila predstavil v obliki **sedmih ključnih sporočil**. Sledila je okrogla miza s predstavniki organov upravljanja iz šestih partnerskih regij, ki jo je vodila **Simona Muratori** (Poliedra, Italija). Predstavniki organov upravljanja so spregovorili o tem, katero od sedmih ključnih sporočil iz dokumenta o stališčih P-IRIS je posebej pomembno za njihovo regijo. Na okrogli mizi je sodeloval tudi **Mitja Bratun** (LAS Srce Slovenije), ki je izpostavil tri ključna sporočila: razvoj coworking prostorov, spodbujanje sodelovanja med osebami s praktičnim znanjem in osebami s teoretičnim znanjem. V ospredje pa je postavil **digitalne veščine mladih, za katere meni, da bi jim v prihodnosti morali nameniti več pozornosti tudi pri pripravi razpisov za nove projekte na območju LAS Srce Slovenije**.

Partnerji projekta ter predstavniki programa Interreg Europe (skupni sekretariat) so z zadovoljstvom sprejeli novico, da so predstavniki organov upravljanja iz vseh šestih partnerskih regij v dokumentu o stališčih P-IRIS našli sporočila, ki so po njihovem mnenju koristna za nadaljnji razvoj inovacijskih sistemov posamezne regije. Največ pozornosti je pritegnilo sporočilo P-IRIS o ustvarjanju coworking prostorov, kar pa ni bilo presenečenje, saj je svetovna pandemija prinesla premik v pogledu na delo na daljavo. Številni organi upravljanja so poudarili pomen ustvarjanja digitalnih veščin mladih v prihodnosti. Predstavniki organov upravljanja iz Lombardije in Vestlanda pa so poudarili pomembnost spretnosti upravljanja inovacijskih mrež.

Projekt P-IRIS se izvaja v okviru programa Interreg Europe in je sofinanciran s sredstvi Evropskega regionalnega razvojnega sklada (ESRR).

P-IRIS zaključna konferenca in predstavitev RISE

DeBa prevozi

Avtor članka: DeBa prevozi

Smo mlado podjetje, katerega glavni cilj je ustreči potrebam strank in jim zagotoviti kvaliteten in zanesljiv prevoz blaga. Prevoze opravljamo v notranjem in mednarodnem prometu. Blago vam prevzamemo in dostavimo ob točno dogovorjenem roku. Strankam smo na voljo 24/7, zato tudi ekspresne pošiljke niso ovira.

Največ prevozov opravimo v Avstrijo, Nemčijo, na Nizozemsko in Hrvaško ter tudi v ostale države EU. Iz omenjenih držav vam blago tudi dostavimo. Na vašo željo vam lahko prevzamemo blago tudi iz pohištvenih ali gradbenih centrov, doma ali v tujini.

Na voljo imamo:

- kombije s cerado, 8–10 euro palet, do 1.300 kg nosilnosti,
- kombi furgon, 5 euro palet, do 1.500 kg nosilnosti.

Če imate tovor večjih količin, dimenzij in teže, vam lahko organiziramo prevoz v sodelovanju z našimi poslovnimi partnerji. Stremi-

mo k spodbujanju lokalnega gospodarstva, zato si želimo sodelovanja z lokalnimi podjetji.

Za vas smo dosegljivi na e-mail deba.prevozi@gmail.com ali na gsm 040 853 500.

Nadaljevanje tradicije

mizarstva **MIZARSTVO JAN**

Avtor članka: Mirko Turšič

Začetki Mizarstva Jan v Zavrstniku segajo v leto 1902. Prvotna dejavnost je bila žagarstvo, nato žagarstvo v kombinaciji z mizarstvom s poudarkom na stavbnem pohištvu. Danes osnovni program predstavlja izdelava pohištva iz masivnega lesa in furnirja v kombinaciji z modernimi materiali (kerrock, kompakt). Od vstopa v družino Jan (leta 1993) sem bil vpet v delovne mizarске procese. V skoraj dveh desetletjih sem od tasta Antona Jana pridobil oziroma nadgradil strokovne, vodstvene, delovne in ostale izkušnje. Leta 2012 sem od njega prevzel družinsko obrt in jo uspešno vodim.

Naša glavna dejavnost je izdelava kopalniškega (partner Kolpa, d. d.) in kuhinjskega pohištva. Najbolj smo usmerjeni v izdelavo kuhinjskih front – vratc za kuhinjo – ter ostalih vidnih dodatkov. Izdelujemo jih predvsem iz masivnega lesa hrasta in jesena ter furnirja v različnih dizajnih in barvnih odtenkih. Za kuhinjske fronte in vidne

dele omaric smo imeli dolgoletnega partnerja Gorenje kuhinje, d. d., ki je odkupoval več kot 80 % izdelkov. Z njimi smo sodelovali, vse dokler so imeli v svoji ponudbi masivne kuhinje. Sedaj nam kuhinjske fronte odkupijo mizarji, ki se ne ukvarjajo z masivnimi izdelki, manjša podjetja in fizične osebe. Izdelamo in sestavimo tudi celotno kuhinjo. Na željo naročnika vključimo tudi arhitekta. Veliko strank pa se odloči, da staro kuhinjo obdrži. Naredimo nove fronte in zamenjamo pripadajoče okovje.

Delavnica je opremljena s sodobnimi stroji in lastno sušilnico za tehnično sušenje lesa, zato je pri nas možno naročiti tudi ostalo pohištvo: spalnice, predsobe, otroške sobe, garderobne omare in podobno. Opremili smo tudi nekaj javnih objektov. Ponosni smo, da smo lahko izdelali opremo za cerkev sv. Nikolaja v Litiji (klopi, zakristija, spovedna kabineta). Naš najnovejši izdelek pa je po višini nastavljiva mizica za igranje citer. Kupci so glasbene šole iz Slovenije, njihovi učenci in citrarji.

V naši delavnici lahko prakso opravljajo dijaki in študenti mizarске stroke. S takim načinom izobraževanja smo prišli do ustreznih in kakovostnih sodelavcev. Moto, ki nas vodi, je: »Delaj dobro, pošteno in odgovorno.« Poslovni partnerji in stranke morajo biti ob zaključku del zadovoljni.

Za sodelovanje smo dosegljivi na telefonski številki: 041 777 090 ali po elektronski pošti jan_mizarstvo@t-2.net.

Ob naši reki

Reki – v razmislek

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Vedno, ko se vrnem s sprehoda ob naši reki, si rečem, zdaj bom pa res napisala nekaj vrstic in mogoče se bo kdo zamislil. Ljudje naj bi imeli v sebi srčno kulturo, ki se pokaže na različne načine, v mnogih življenjskih situacijah, čeprav ugotavljamo, žal, da ljudje gledajo in skrbijo predvsem – zase.

Naša Reka je del mojega življenja že lep čas, čeprav je bila, žal, v moji mladosti skorajda brez življenja. Ob njej enostavno nisi mogel hoditi, ker je bila onesnažena. Človeška zavest pa je takrat bila nekje daleč ... Z leti pa se je v našem kraju marsikaj spremenilo in reka je počasi spet postala čistejša. Vanjo se je vrnilo življenje in ob bregove sprehalci. Veliko nas je, ki se srečujemo, precej nas ima s seboj kužke. Vsak dan, v vsakem vremenu, v vseh letnih časih. Tisti, ki znamo opazovati, opazimo račjo družino, kuno, ribe v tolmunu, ptice vseh vrst, včasih celo štorklji. Spomladi, ko poženejo prvi popki, je prelepo. In ko sredi še golih vej opaziš v belo cvetje odet ringlo, nad njim pa sinjino neba, je še kaj lepšega? Samo znati se moraš ustaviti, gledati in poslušati ...

Marsikaj pa me, kljub lepotam, zmoti. Sama spoštujem lastnino drugih, ker želim, da tudi drugi spoštujejo mojo. Za kužki je treba pospraviti, to vemo vsi, pa naj bo to na travnikih, cestah ali v samem Šmartnem. Vem, kakšen je prizor, ko kužek opravlja svoje, lastnik pa gleda okoli sebe ali v nebo, kot da tega ne opazi. In ko nekemu kaj rečeš, ima takoj pripravljen odgovor: »O, ne, jaz imam vrečke vedno s seboj ...« Ja, v žepu, treba jih je uporabiti in počistiti. Občina je

poskrbela za koše, povsod so. Zato razumem tudi slabo voljo lastnikov zemljišč ob reki in takrat, ko gnojijo travnike, posujejo še potko ... a ne povsod. Od brvi naprej, pa tudi v nasprotno smer, je potka pokošena, krasna, za kar gre zahvala gospodu, ki mu ni vseeno.

Živimo v precej majhni občini, poskrbimo, da bo okolje čisto, prijetno, in če k temu dodamo še prijaznost in pripravljenost za sodelovanje ... to je pa že druga zgodba.

V spomin Slavki Mrzel

(6. 6. 1924–25. 1. 2021)

Avtorica članka: Ida Dolšek

V 97. letu starosti se je konec januarja letos poslovila naša krajanka Slavka Mrzel. Na zadnji poti so ji šmarski pevci zapeli njej ljubo pesem Zabučale gore, k zadnjemu počitku pa so jo pospremili sorodniki. Okrog sebe jih je zbrala na god svetega Blaža, zdravnika in priprošnjika za zdravje, ki nikomur ni dano vnaprej ali za zmeraj in nas s svojo nepredvidljivostjo spominja na človeško šibkost in minljivost. Slavka bi v svoji globoki veri pripomnila še, da je vse v božjih rokah in da moramo verovati v božje usmiljenje. Ko jo je pred skoraj dvema letoma bolezen priklenila na bolniško posteljo, se je v njenem krhkem telesu pokazala močna volja do življenja, premagala je tudi novi virus, potem pa tiho prestopila življenjski prag.

Rodila se je v številčni šmarski družini kot zadnji, dvanajsti otrok. Pet njenih sorojencev je umrlo že v otroštvu. Tudi Slavki so že ob rojstvu prižgali svečko, a je zmagal življenje. Vseskozi je bila bolehnata, zaradi podhranjenosti pa zaostala v rasti. Revščini je botrovala tudi prezgodnja očetova smrt. Delal je v litijski topilnici svinca, kjer so mu plini zastrupili kri in ledvice. Kljub tridesetim letom delovne dobe je mama s sedmimi nepreskrbljenimi otroki po možvi smrti ostala brez družinske pokojnine. Ko je obiskovala meščansko šolo, je inštruirala svoje sošolce in si tako prislužila

za kosilo. Sestri Mimi, šivilji, je z vezenjem polepšala perilo, s prisluženim pa si nabavila šolske potrebščine. Po vojni je z odpovedovanjem in močno voljo preko tečajev in dopisnih šol pridobila še dodatno izobrazbo. Z vso odgovornostjo je opravljala zahtevno računovodsko delo, ki je od nje terjalo neprestano izpopolnjevanje, celodnevno delo in se kazalo v telesni in čustveni izčrpanosti. A vedno se je pobrala, samskost jo je kalila v spoznanju, da se lahko zanese le nase.

Ob redni službi pa se je Slavka razdajala tudi v dobrodelnosti. Sodelovala je v sku-

pini čistilk in krasilk župnijske cerkve, 26 let vodila cerkveni kiosk, skrbela za cerkvene prte in liturgična oblačila, bila prostovoljka v župnijski Karitas, s svojo lepo pisavo pa izpolnjevala župnijske matične knjige. Z leti je izgubljala vid, a kljub temu zaznala stisko. Če je le mogla, je priskočila na pomoč. Le majhen del skromnega zaslužka je porabila zase, glavnino je namenila drugim, tudi za razna dobrodelna društva, revne družine, šolajoče se otroke v večjih družinah.

Slavka Mrzel je čutila povezanost s svojim rodом in župnijo ter skrbno vodila in dopolnjevala družinski arhiv ter beležila pomembne dogodke v kraju. Pri njej smo se oglašali raziskovalci, zbiratelji ljudskega izročila, učenci, učitelji, zgodovinarji. Živi vir spominov in znanja je veliko bogastvo za družbo, žal se tega zavemo šele, ko presahne. Ob vsaki smrti se spomnim afriške modrosti: »Kadar v Afriki umre starec, skupaj z njim v plamenih zgore cela knjižnica.«

Slavka Mrzel je spadala v skupino tihih, skromnih, skoraj nevidnih, a njene stopinje so v kraju kljub temu pustile sledi. Hvaležni smo ji lahko za vsa dobra dela, za zgled doslednosti, skromnosti, življenjske moči, ter da smo smeli zajemati iz njenega vira in ohraniti vsaj delček nadvse dragocene »knjižnice«.

Občinsko glasilo Krajevne novice na novi spletni strani

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

Krajevne novice – september 2020
Letnik 5, številka 6

Krajevne novice – julij 2020
Letnik 5, številka 5

Krajevne novice – junij 2020
Letnik 5, številka 4

Krajevne novice – april 2021
Letnik 6, številka 2

Krajevne novice – februar 2021
Letnik 6, številka 1

Krajevne novice – december 2020
Letnik 5, številka 8

Krajevne novice – oktober 2020
Letnik 5, številka 7

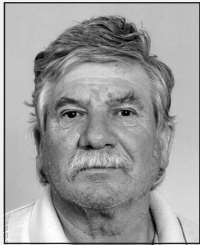
Krajevne novice – maj 2020
Letnik 5, številka 3

Krajevne novice – april 2020
Letnik 5, številka 2

Krajevne novice – februar 2020
Letnik 5, številka 1

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je zapustil

ALOJZ SVENŠEK,
13. 6. 1952–12. 3. 2021.

Ob nepričakovani in nenadni izgubi se zahvaljujemo vsem bližnjim, prijateljem ter družini za vse izrečeno sožalje. Hvala gospodu župniku, pevcem ter trobentaču. Zahvala tudi gasilcem, krajevni skupnosti ter pogrebni službi KSP Litija. Posebej hvala sosedom pokojnega tako prej kot tudi po smrti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V ponedeljek, 8. 2. 2021, nas je v 93. letu svojega življenja zapustil naš dragi ata, dedek, pradedek, brat in stric

JANKO HAUPTMAN,
* 26. 12. 1928, iz Zavrstnika, Šmartno pri Litiji.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti na šmarskem pokopališču, sočustvovali z nami, prinesli cvetje in sveče. Zahvaljujemo se osebjem Doma Tisje, enota Litija za vso skrb in nego v zadnjih treh letih bivanja pri njih. Zahvala tudi podjetju KSP za lepo opravljen obred in Bogu Bučarju za lepe poslovilne besede ob zadnjem slovesu. Zahvala Prostovoljnemu gasilskemu društvu Zavrstnik, ki je spremljalo pogreb. Hvala vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za sožalje in lepe misli.

Žaljuoč: vsi njegovi

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustila

MARIJA ŽUST,
roj. DOBLEKAR,
6. 9. 1932–21. 3. 2021,
iz Šitarjevca.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem za izrečeno sožalje, cvetje, sveče, denarno pomoč in darovane svete maše. Hvala župniku za lepo opravljen pogrebni obred ter pevcem iz Polšnika, trobentaču in pogrebni službi KSP Litija. Posebna zahvala dolgoletni osebni zdravnici dr. Juterškovi ter osebjem Doma Tisje za skrb in nego v času njenega bivanja v domu. Žaljujoča sinova Jože in Marjan z družinama

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin bo
večno ostal.*

V 92. letu nas je zapustila

MILENA MESTNIK,
21. 2. 1929–9. 2. 2021,
iz Zavrstnika.

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom za darovano cvetje, sveče in osebno ali pisno izraženo sožalje. Hvala pogrebni službi, pevcem, gospodu župniku in trobentaču za odigrano Tišino. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala.

Vsi njeni

*Ko pošle so ti moči,
zaprla trudne si oči.
Zdaj tiho mirno spiš,
bolečine ne trpiš,
a čeprav spokojno spiš,
z nami še naprej živiš.*

*Ko postane življenje polna časa,
je smrt odrešujoča in tolažba odveč . . .
Le mir in pokoj mi dragi želite
in zame lučko spomina prižgite.*

ZAHVALA

Od nas se je poslovila draga teta

SLAVKA ALOJZIJA MRZEL,
6. 6. 1924–25. 1. 2021.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovane sveče, svete maše in darove za obnovo župnijske cerkve. Zahvaljujemo se osebju Doma Tisje za skrbno nego v zadnjih letih njenega življenja. Hvala duhovnikom za lepo opravljen obred in sv. mašo, pevcem za zapete pesmi ter organistki.

Vsi njeni

*Tvoj dih je zastal
in ti si zaspal,
a v naših srcih
boš vedno ostal.*

ZAHVALA

V 62. letu starosti se je mnogo prezgodaj poslovil dragi mož, oče, dedek, brat, stric, svak in zet

SREČKO MAROLT,
15. 2. 1959–27. 1. 2021, iz Zavrstnika.

Najlepše se zahvaljujemo KSP Litija, PGD Zavrstnik, osebju Doma Tisje za njegovo dolgoletno oskrbo in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Prav tako se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sovaščanom in znancem za vse izraženo sožalje, sveče, cvetje, darove, darovane svete maše in njegovi sestri Fani za ganljive besede slovesa.

Vsi njegovi

*Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in na veselje.
Prava. In ena sama.
Za vse življenje.
(Tone Pavček)*

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je nepričakovano zapustila
naša draga

ZOFIJA CIRKVENČIČ,
rojena Govekar, iz Šmartnega.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečene besede sožalja, cvetje, sveče in za darovane svete maše.

Pogrešali te bomo!

Tvoji: Franjo, Franci, Urša, Maja, Nika in Uroš

*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni, tih,
nema je gomila,
kjer počivaš ti.*

V SPOMIN

9. 3. je minilo leto, odkar te med nami več ni.

FRANČIŠEK GROM

Nosimo te v srcih, v nas naprej živiš!

Vsi njegovi

*Tako kot reka v daljavo se zgubi,
odšel si tiho, brez slovesa,
za seboj pustil si spomin
na naša skupna srečna leta.
Le srce in duša ve,
kako boli, ko več te ni . . .*

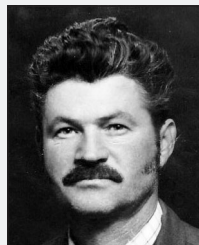
V SPOMIN

18. aprila mineva žalostnih 10 let,
odkar nas je nepričakovano zapustil dragi

LADO ANŽUR,
8. 7. 1945–18. 4. 2011.

Vsem, ki ga ohranjate v lepem spominu, postojite ob njegovem grobu ter mu prižigate sveče, iskrena hvala.

Vsi njegovi

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je . . .*

V SPOMIN

MIHAEL TOMC
(1936–1991)

Mineva 30 let, odkar si nas zapustil.
Hvala vsem, ki se ga spominjate in postojite ob njegovem grobu.

Vsi njegovi

Plemeniti rod vitezov in baronov Apfaltrerjev

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Na območju Šmartnega pri Litiji so se kot lastnice gradov in dvorcev zvrstile številne plemiške rodbine, vendar nobena ni pustila tako trajnega pečata kot Apfaltrerji. V naših krajih so bili namreč neprekinjeno prisotni od svoje prve znane omembe v pisnih virih leta 1268 do konca druge svetovne vojne.

Izvor rodbine kljub intenzivnim raziskavam še vedno ni pojasnjen. Najverjetneje izvira s Koroškega, od koder je kmalu po sredi 13. stoletja v službi vojvode Ulrika III. Spanheimskega prišla na Kranjsko in se naselila na novo zgrajenem gradu Roje nad Šmartnim. V lokalnem okolju je znana tudi teorija, da naj bi njene korenine segale v Jablaniško dolino, vendar nima nobene opore v virih. Nastala je kot posledica ponesrečenega in historično povsem neupravičenega poslovenjenja priimka Apfaltrer v Jablanica oziroma Jablaniški.

Rod je sprva sodil med nižje plemstvo in se je po zaslugi številnih moških članov že zgodaj razvejal. V srednjem veku si je največji ugled prislužil Jurij I., ki je pozno spomladi 1442 med obleganjem

celjskih čet hrabro vodil obrambo Ljubljane. V drugi polovici 15. stoletja se je začel postopen vzpon rojske veje rodbine. Zanj je zaslužen Janez III., ki je bil očitno spreten gospodar, saj si je od cesarja maja 1470 pridobil pravico do odprtja vinotoča ob šmarski cerkvi, čez osem let pa je dobil še privilegij, da smeje v kraju imeti gostilno samo on in njegovi dediči.

Stari grad Roje je bil za številčno družino premajhen, zato si je Krištof († 1568) malo pred smrtjo ob vznožju grajskega hriba zgradil novo domovanje – дворец Grmače. Ta se je sčasoma razrastle v prijetno plemiško rezidenco, Roje pa so bile opuščene pred koncem 16. stoletja in je za njimi kmalu izginila skoraj vsakršna sled. Člani rodbine so se posvečali predvsem vojaški in uradniški službi, za zasluge pa so bili trije med njimi leta 1672 povzdignjeni v barone. Manjkalo pa ni niti znanstvenikov; omeniti velja zlasti jezuita Leopolda (1731–1804), matematika in avtorja matematičnih razprav, in njegovega strica, prav tako jezuita, Ernesta (1707–1767), doktorja teologije in filozofije ter pisca zgodovinskih del.

Apfaltrerji so ostali lastniki Grmač do konca druge svetovne vojne, sicer pa so imeli v preteklih stoletjih nekaj časa v lasti tudi Črni potok, Grbin, Apfaltrerjev dvor v Litiji itd. V domačem okolju so gmočno podpirali splošno koristne projekte, med drugim gradnjo stare šole na Staretovem trgu. Od njihovih gradov na Rohaj in Grmačah ni ostalo skoraj nič, na gradu Bogenšperk pa sta na ogled portreta zakoncev Apfaltrer iz druge polovice 19. stoletja in Neptunov kip v grajskem parku.

Dvorec Grmače z opustelim gradom Roje v ozadju (Johann Weichart Valvasor: *Topographia ducatus Carnioliae moderna*, Wagensperg 1679, št. 72)

Šmartno